

5. Grænsehandel

5.1 Indledning

Danskerne handler i andre lande – enten ved at tage varer med hjem over grænsen (traditionel grænsehandel) eller ved at handle i udenlandske internetbutikker (e-grænsehandel). Handel på tværs af grænserne giver mulighed for at købe varer, der ikke er tilgængelige på det danske hjemmemarked, og som måske kan købes billigere i udlandet. Det giver danskerne bedre forbrugsmuligheder.

De danske punktafgifter har betydning for omfanget af den traditionelle grænsehandel. Er grænsehandlen stigende eller høj, kan en medvirkende årsag være, at danske punktafgifter er højere end i vores nabolande. I nogle tilfælde kan punktafgifterne også være højere, end hvad der er samfundsøkonomisk velbegrundet.

Grænsehandlen med nydelsesmidler – fx cigaretter, øl, vin, spiritus, chokolade og slik – omfatter varer, der typisk er afgiftsbelagt. Grænsehandlen med disse varer er særlig interessant, fordi den påvirker provenuet fra afgifterne i Danmark. Grænsehandlen med nydelsesmidler skønnes at udgøre 3½ mia. kr. i 2017 og har set over en længere årrække udvist en faldende tendens, *jf. afsnit 5.2*.

Punktafgifterne på nydelsesmidler tjener ofte et sundhedshensyn, idet afgifterne begrænser forbruget af fx cigaretter, spiritus og øl. Beregninger af de samfundsøkonomiske virkninger af afgifterne på grænsehandelsfølsomme varer – inkl. de afledte effekter på eksternaliteter – peger i retning af, at punktafgifterne på fx spiritus samt chokolade og slik aktuelt er højere, end hvad der forekommer samfundsøkonomisk balanceret. Der er dog væsentlig usikkerhed om beregningerne. Metoden til at beregne virkningerne på arbejdsudbuddet af ændringer i afgifter på grænsehandelsfølsomme varer er i forbindelse med denne analyse blevet udviklet og opdateret. Den ny metode og resultaterne heraf er beskrevet nærmere i *afsnit 5.3*.

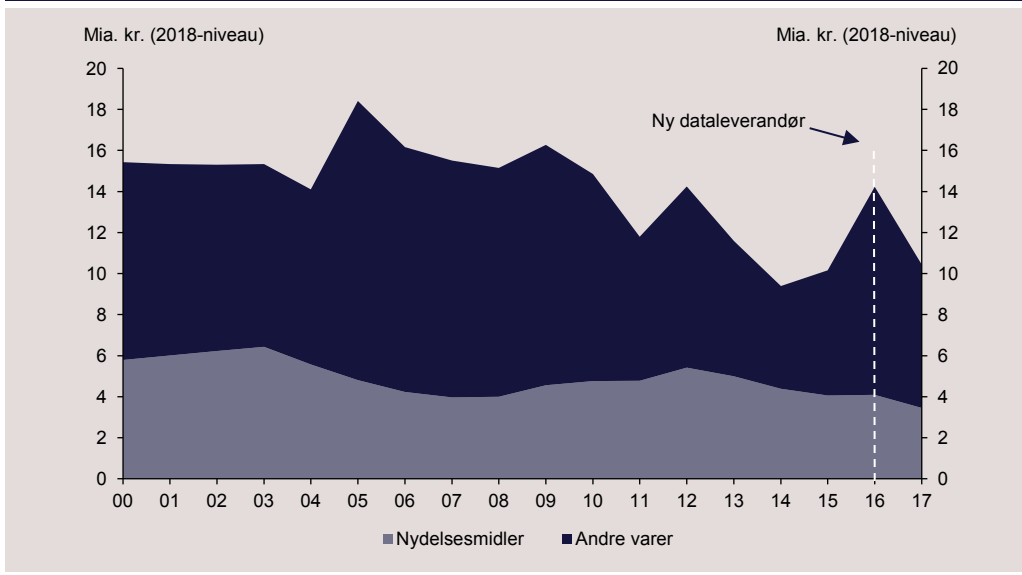
Danskerne handler i stigende grad på nettet i både danske (e-handel) og udenlandske (e-grænsehandel) internetbutikker, *jf. afsnit 5.4*. En betydelig del af e-grænsehandlen består af handel med ydelser som fx hotelophold, der bliver forbrugt i andre lande og dermed som udgangspunkt ikke beskattes i Danmark. En del af de e-grænsehandlede ydelser samt varer beskattes imidlertid i Danmark. I takt med den stigende e-grænsehandel er det afgørende med en bred og målrettet indsats for at sikre korrekt afregning af skatter og afgifter. Det gælder ikke mindst på momsområdet. På EU-niveau er der i 2017 vedtaget et forslag, som ventes at sikre mere robuste regler for betaling af moms vedrørende e-grænsehandel. Derudover har SKAT iværksat en række indsatser målrettet e-grænsehandel, som omfatter kontrol med moms og punktafgifter.

5.2 Traditionel grænsehandel

Danskernes traditionelle grænsehandel¹ skønnes samlet set at have udgjort ca. 10½ mia. kr. i 2017 (opgjort i 2018-niveau), *jf. figur 5.1*. Heraf bestod omtrent en tredjedel (svarende til 3½ mia. kr.) af handel med *nydelsesmidler* (øl, cigaretter og sodavand mv.), mens de resterende to tredjedele (svarende til 7 mia. kr.) bestod af handel med *andre varer* (tøj samt bil-, bolig- og fritidsudstyr mv.).

Set over en længere årrække er den overordnede tendens, at danskernes traditionelle grænsehandel har været faldende. Denne tendens gælder både for nydelsesmidler og andre varer. Gennemsnitligt udgjorde den skønnede årlige grænsehandel med nydelsesmidler således ca. 5 mia. kr. i 00'erne, mens gennemsnittet for 2010'erne har været på godt 4 mia. kr. På tilsvarende vis er den gennemsnitlige årlige grænsehandel med andre varer faldet fra ca. 11 mia. kr. i 00'erne til ca. 8 mia. kr. i 2010'erne. Den skønnede grænsehandel med andre varer fluktuerer i øvrigt en del fra år til år.

Figur 5.1. Danskernes samlede traditionelle grænsehandel, 2000-2017

Anm.: Som følge af skift af dataleverandør fra Gallup til Epinion i 2016 er tallene for 2016 og 2017 ikke direkte sammenlignelige med tidligere år, *jf. også appendiks 5A*. Grænsehandlen er opgjort i 2018-niveau med afsæt i udviklingen i BNP i løbende priser. Kilde: Gallup, Epinion og egne beregninger.

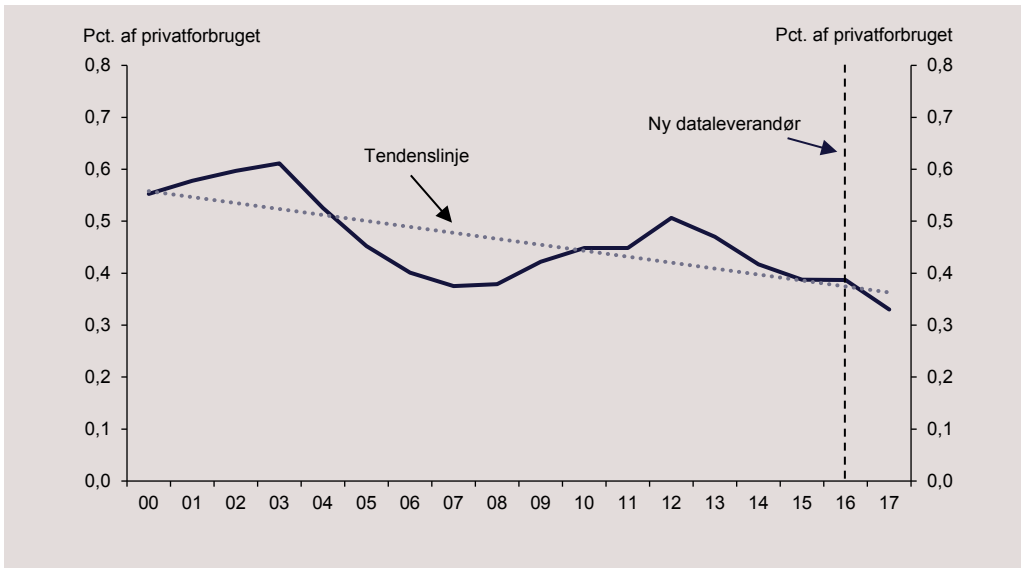
¹ Den traditionelle grænsehandel er defineret som danske forbrugeres indkøb foretaget i udlandet med henblik på at bringe varer med hjem til Danmark. Det omfatter også køb foretaget på ferierejser, hvis det købte tages med hjem, men ikke forbruget på selve rejsedestinationen (dvs. ikke turistudgifter). Køb af serviceydelser som fx tandlægebesøg og bilreparationer indregnes også i den samlede grænsehandel.

Det skal bemærkes, at den skønnede grænsehandel i 2016 og 2017 ikke er fuldt sammenlignelig med opgørelsen for de tidligere år. Det hænger sammen med, at Skatteministeriet i 2016 valgte at skifte dataleverandør, hvad angår de spørgeundersøgelser, som udgør et vigtigt element i vurderingen af grænsehandlens omfang, *jf. appendiks 5A*. Stigningen i den skønnede grænsehandel fra 2015 til 2016 vurderes derfor *ikke* at være et reelt udtryk for en forøgelse af den faktiske grænsehandel. Stigningen afspejler derimod primært et regulært data-brud. Denne vurdering er blandt andet baseret på, at en række andre indikatorer for udviklingen i grænsehandlen ikke peger i retning af stigende grænsehandel fra 2015 til 2016. Det er imidlertid på nuværende tidspunkt ikke muligt at foretage en retvisende korrektion for skiftet af dataleverandør.

Helt overordnet er både niveauet for og udviklingen i grænsehandlen forbundet med væsentlig usikkerhed, *jf. appendiks 5A*. Derfor holdes skønnene normalt op mod en række andre kilder, der kan være indikatorer for udviklingen i grænsehandlen. Eksempler på sådanne indikatorer er oplysninger om dankortforbruget i Tyskland og Fleggaard A/S' omsætning i grænsehandelsbutikkerne, idet op mod 40 pct. af danskernes samlede traditionelle grænsehandel finder sted i Tyskland, *jf. nedenfor*. Disse to indikatorer peger generelt i retning af uændret eller svagt faldende grænsehandel i de senere år.

Den samlede grænsehandel på omtrent 10½ mia. kr. svarer til, at alle danskere i gennemsnit grænsehandlede for godt 1.800 kr. i 2017. Grænsehandlen udgjorde dermed ca. 1 pct. af det samlede privatforbrug i 2017.

Set over de seneste 15-20 år er grænsehandlen med nydelsesmidler opgjort som andel af privatforbruget reduceret forholdsvis markant fra ca. 0,6 pct. i starten af 00'erne til omkring 0,3 pct. i 2017, *jf. figur 5.2*. Det vurderes, at skønnet for udviklingen i grænsehandlen med nydelsesmidler ikke i væsentligt omfang er påvirket af det omtalte skift af dataleverandør.

Figur 5.2. Danskernes grænsehandel med nydelsesmidler i pct. af privatforbruget, 2000-2017

Anm.: Se anmærkning til figur 5.1.

Kilde: Gallup, Epinion og egne beregninger.

Grænsehandel med nydelsesmidler

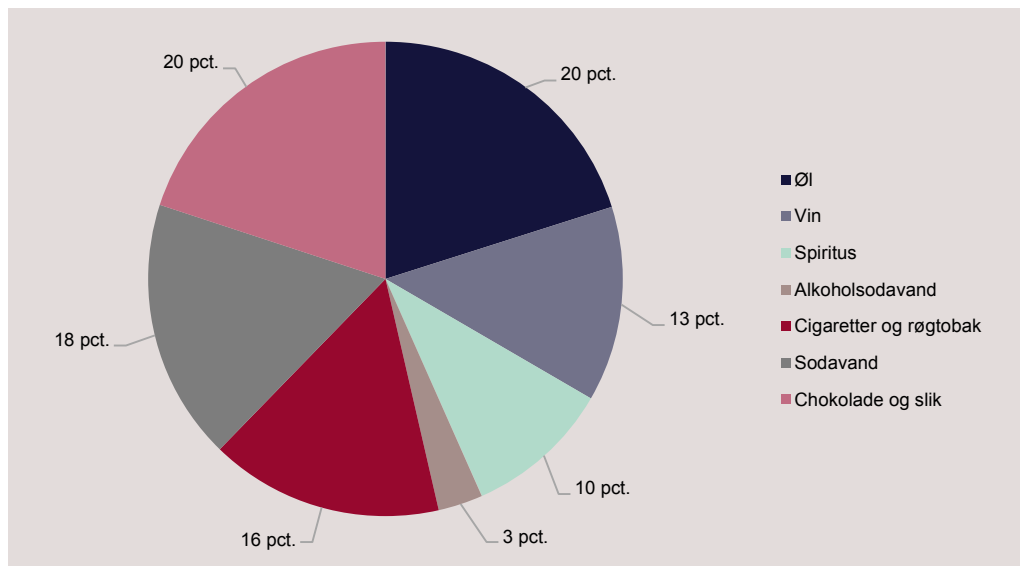
De varer, der indgår under betegnelsen *nydelsesmidler*, er typisk pålagt afgifter. Det skal blandt andet ses i lyset af, at fx forbrug af tobak og overforbrug af alkohol har negative helbredsvirkninger mv. Det samlede afgiftsprovenu knyttet til forbrug af nydelsesmidler i Danmark udgjorde ca. 14 mia. kr. i 2017. Det svarer til ca. 1½ pct. af de samlede indtægter af skatter og afgifter, som var på ca. 1.000 mia. kr. i 2017.

Afgiftsprovenuet fra salget af nydelsesmidler er i en vis udstrækning påvirket af omfanget af grænsehandlen, idet øget grænsehandel alt andet lige vil reducere afgiftsgrundlaget og dermed statens indtægter. Hvis danskernes grænsehandel med nydelsesmidler i 2017 rent hypotetisk var blevet brugt på tilsvarende afgiftsbelagte varer i Danmark, ville provenuet herfra skønsmæssigt have udgjort knap 1 mia. kr.

Samtidig skønnes grænsehandlen med nydelsesmidler at være ganske følsom over for forskelle i afgifts- og prisniveauet henholdsvis i Danmark og de omkringliggende lande. Derfor er det vigtigt at følge udviklingen i grænsehandlen med nydelsesmidler – også med henblik på at kunne kvantificere de samfundsøkonomiske konsekvenser af det nuværende afgiftsniveau i Danmark, *jf. afsnit 5.3*.

Grænsehandlen med nydelsesmidler udgjorde som nævnt ca. 3½ mia. kr. i 2017 (opgjort i 2018-niveau). Det er varekategorierne *øl*, *chokolade og slik* samt *sodavand*, som står for de største andele af værdien af grænsehandlen med nydelsesmidler, *jf. figur 5.3*.

Figur 5.3. Fordelingen af grænsehandlen med nydelsesmidler på ca. 3½ mia. kr. i 2017

Kilde: Egne beregninger.

Grænsehandlen med nydelsesmidler har som allerede nævnt udvist en faldende tendens set over en længere tidshorison. Denne udvikling skønnes at være fortsat i 2017. Faldet i værdien af grænsehandlen med nydelsesmidler i 2017 vurderes at afspejle et fald for samtlige varekategorier, *jf. tabel 5.1*.

Tabel 5.1. Grænsehandlen med nydelsesmidler fordelt på varekategorier, 2011-2017

Mio. kr. (2018-niveau)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Ændring 16-17
Øl	1.180	1.355	1.075	960	750	805	695	-110
Vin	570	710	580	475	565	545	460	-85
Spiritus	435	460	440	375	305	410	345	-65
Alkoholsodavand og cider	125	140	130	80	100	115	105	-10
Cigaretter	725	765	815	580	480	390	340	-50
Røgtobak	195	225	230	275	295	225	210	-15
Sodavand	1.005	1.115	1.005	955	790	760	615	-145
Chokolade og slik	545	640	710	670	780	830	690	-140
I alt	4.780	5.410	4.985	4.370	4.065	4.080	3.460	-620

Anm.: Se anmærkning til figur 5.1. Tal er afrundet til nærmeste 5 mio. kr. I *Appendiks 5B* er udviklingen i grænsehandlen opgjort på mængder.

Kilde: Gallup, Epinion og egne beregninger.

Set over perioden 2011-2017 er værdien af grænsehandlen faldet for alle varekategorier undtagen røgtobak samt chokolade og slik – med forbehold for databrudet i 2016, der dog umiddelbart ser ud til at have begrænset betydning for opgørelsen af grænsehandlen med nydelsesmidler. Grænsehandlen med røgtobak steg frem til 2015, hvilket sandsynligvis i et vist omfang afspejler de danske afgiftsforhøjelser på tobak i både 2012 og 2014, *jf. tabel 5.2*. I de seneste par år er grænsehandlen med røgtobak tilsyneladende faldet. Grænsehandlen med chokolade og slik steg også forholdsvis kraftigt i en periode, hvilket formentligt hænger sammen med de markante afgiftsforhøjelser i forbindelse med finansloven for 2012 og den efterfølgende indeksering². Denne udvikling ser ud til at være brudt i 2017, hvor grænsehandlen med chokolade og slik skønnes at være faldet.

Det bemærkes, at afgifterne på flere af de andre former for nydelsesmidler fx øl og vin samt chokolade og slik også blev forhøjet i 2012, samt at afgiften på vin og alkoholsodavand også har været omfattet af indekseringen, uden at dette har ført til en samlet højere grænsehandel med disse varegrupper.

Overordnet set er der ikke nogen simpel forklaring på faldet i grænsehandlen med nydelsesmidler de senere år. Siden nedsættelsen af øl- og sodavandsafgifterne i juli 2013 og afskaffelsen af sodavandsafgiften i januar 2014 er der ikke gennemført diskretionære afgiftslettelser på nydelsesmidler i Danmark, som kan forklare faldet i grænsehandlen med nydelsesmidler. Dog er realværdien af de afgifter, der er fastsat i kroner og øre – og som ikke har været omfattet af indekseringen – faldet i takt med prisudviklingen.

² Som en del af *Aftale om skattereform* (juni 2012) blev en række afgifter indekseret med den forventede årlige prisudvikling frem til 2020. Den årlige indeksering på 1,8 pct. blev aftalt implementeret ved en række diskretionære afgiftsforhøjelser i 2013, 2015 og 2018. Den planlagte afgiftsforhøjelse i 2018 er siden blevet annulleret, som en del af *Aftale om erhvervs- og iværksætterinitiativer* (november 2017). Samtidig blev det i forbindelse med *Vækstplan DK* aftalt at afskaffe sodavandsafgiften, reducere ølafgiften med 15 pct. samt annullere de planlagte indekseringer af ølafgiften i 2015 og 2018.

Tabel 5.2. Afgiftssatser på nydelsesmidler, 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Øl, kr. pr. liter 100 pct. ren alkohol ¹⁾	50,9	63,6	56,0	56,0	56,0	56,0	56,0	56,0
Vin, kr. pr. liter (6-15 pct. alkohol) ²⁾	6,1	10,6	11,0	11,0	11,6	11,6	11,6	11,6
Spiritus, kr. pr. liter 100 pct. ren alkohol ²⁾	150,0	150,0	150,0	150,0	150,0	150,0	150,0	150,0
Alkoholsodavand (cider), kr. pr. liter ³⁾	11,4	11,4	11,8	11,8	12,5	12,5	12,5	5,3
Cigaretter, kr. pr. 20 stk. ⁴⁾	21,2	23,2	23,7	24,1	24,1	24,1	24,0	24,0
Tobak (finskåret), kr. pr. kg ⁵⁾	652,5	772,5	772,5	788,5	788,5	788,5	788,5	788,5
Sodavand, kr. pr. liter ^{1,6)}	1,1	1,6	0,8	-	-	-	-	-
Chokolade og slik, kr. pr. kg ⁶⁾	17,8	23,8	24,6	24,6	26,0	26,0	26,0	26,0

Anm.: Der er afrundet til én decimal.

1) Afgifterne på øl og sodavand blev forhøjet i januar 2013 som en del af indekseringen. Pr. 1. juli 2013 blev sodavandsafgiften halveret og ølafgiften nedsat med 15 pct. I tabellen fremgår de satser, som trådte i kraft 1. juli 2013. Sodavandsafgiften blev afskaffet pr. 1. januar 2014. Der er også emballageafgift på øl. Afgiftssatsen afhænger af volumen, men gennemsnitssatsen er 32 øre pr. liter. Denne sats har ikke været ændret siden 2011. I forbindelse med *Aftale om erhvervs- og iværksætterinitiativer* er det besluttet at afskaffe emballageafgiften på øl og sodavand (pantbelagt emballage) fra den 1. juli 2019.

2) Der er også emballageafgift på vin og spiritus. Afgiftssatsen afhænger af volumen, men gennemsnitssatsen er 107 øre pr. liter for glas, metal og plast mv. Denne sats har ikke været ændret siden 2011.

3) Afgiften på alkoholsodavand er sammensat af afgiften på hhv. øl, vin eller spiritus samt en tillægsafgift. Der er her taget udgangspunkt i den samlede afgift på vinbaseret alkoholsodavand (cider). Tillægsafgiften på alkoholsodavand er afskaffet pr. 1. januar 2018.

4) Afgiften på cigaretter består både af en stykafgift og en værdiafgift i pct. af detailprisen. I tabellen fremgår den samlede cigarettafgift baseret på gennemsnitsprisen det pågældende år. Tallet i 2018 er baseret på 2017-priser.

5) Afgifterne på cigaretter og tobak blev ændret i april 2012. I tabellen fremgår finskåret røgtobak, som trådte i kraft pr. 1. april 2012.

6) Afgifterne på sodavand og på chokolade og slik er differentierede, så der er en lavere sats for sukkerfri produkter. Der er her taget udgangspunkt i den høje sats for sukkerholdige produkter.

Kilde: Skatteministeriet.

Den faldende tendens i grænsehandlen med nydelsesmidler kan også være forårsaget af, at priser og afgifter er steget i udlandet, og at den økonomiske fordel ved grænsehandel på den måde er blevet mindre. Det gælder fx for cigaretter, hvor afgifterne og dermed priserne særligt i de østeuropæiske lande er steget de senere år, fordi alle medlemslande har skullet leve op til EU's minimumssatser. Herudover kan der også være andre årsager til ændringer i grænsehandlen end afgifts- og prisforskelle, herunder fx nye rejsemønstre mv.

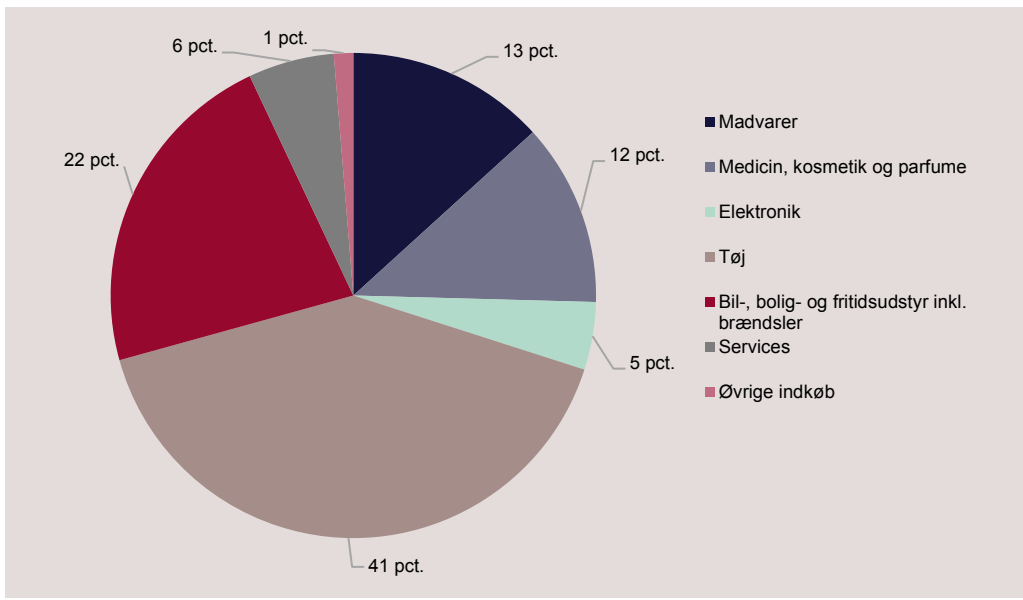
Regeringen, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre indgik den 12. november 2017 en *Aftale om erhvervs- og iværksætterinitiativer*, jf. afsnit 2.4. Aftalen indeholdt blandt andet en grænsehandelspakke med afgiftsned-sættelser og afskaffelse af afgifterne på en række grænsehandelsfølsomme varer. Da initiativerne i grænsehandelspakken tidligst er trådt i kraft pr. 1. januar 2018, vil effekterne på grænsehandlens omfang først kunne vise sig i indeværende år.

Grænsehandel med andre varer

Værdien af danskeres grænsehandel med *andre varer* (end nydelsesmidler) skønnes som nævnt at have udgjort ca. 7 mia. kr. i 2017 (opgjort i 2018-niveau). Blandt de andre varer var grænsehandlen med tøj den største

varekategori svarende til godt 40 pct. af den samlede værdi, mens grænsehandlen med bil-, bolig- og fritidsudstyr udgjorde godt 20 pct., *jf. figur 5.4.*

Figur 5.4. Fordelingen af grænsehandlen med andre varer på ca. 7 mia. kr. i 2017

Kilde: Epinion.

Grænsehandlen med andre varer har umiddelbart udvist en faldende tendens set over en længere årrække, *jf. figur 5.1 ovenfor.* Den skønnede værdi af grænsehandlen med andre varer har dog fluktueret forholdsvis meget over tid, og udviklingen for de forskellige varekategorier har været ret forskelligartet, *jf. tabel 5.3.* Det kunne potentielt være udtryk for en vis usikkerhed om tallene.

Skønnene for den samlede værdi af grænsehandlen med andre varer og fordelingen på varekategorier er samtidig i væsentlig grad påvirket af det førnævnte databrud. Det vanskeliggør en retvisende analyse af udviklingen over tid. Den markante stigning fra 2015 til 2016 og det efterfølgende betydelige fald i værdien af næsten alle de betragtede varekategorier fra 2016 til 2017 skal ses i dette perspektiv.

Tabel 5.3. Grænsehandlen med andre varer fordelt på varekategorier, 2011-2017

Mia. kr. (2018-niveau)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Madvarer	480	560	490	395	630	1.105	925
Medicin, kosmetik og parfume	785	675	780	675	410	1.135	850
Elektronik	480	530	405	280	110	1.010	315
Tøj	2.080	1.790	2.075	1.880	660	4.465	2.845
Bil-, bolig- og fritidsudstyr	810	1.085	1.150	620	435	1.385	1.485
Brændsler ¹⁾	-	30	60	30	25	140	70
Serviceydelser ²⁾	725	1.910	720	730	165	480	400
Øvrige indkøb	1.565	2.170	835	335	3.565	340	90
Andre varer i alt	6.925	8.750	6.515	4.945	6.000	10.060	6.980

Anm.: Se anmærkning til figur 5.1. Der er afrundet til nærmeste 5 mio. kr.

1) Ekskl. energikoks.

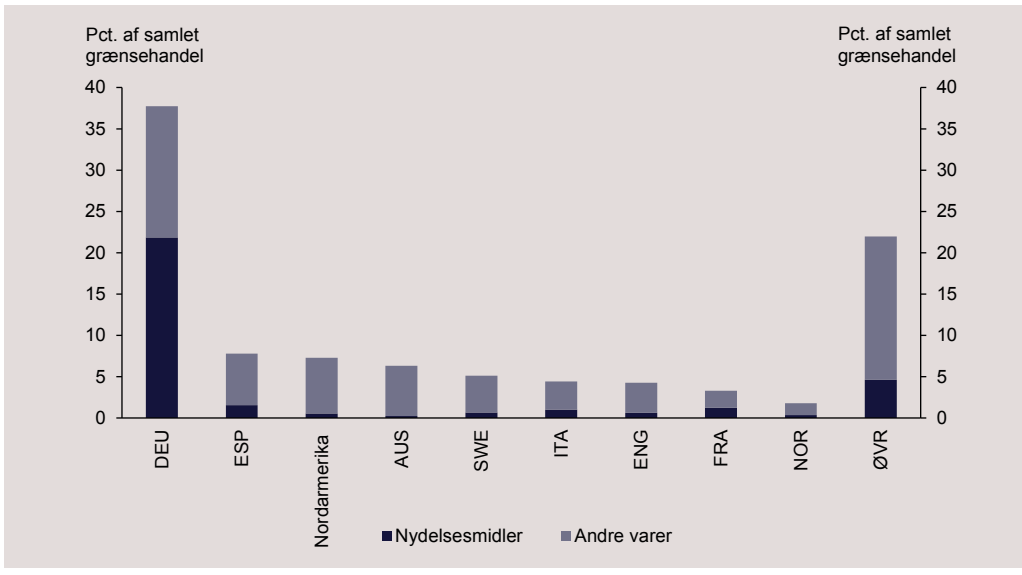
2) Serviceydelser omfatter fx tandlægebesøg eller bilreparationer indkøbt i udlandet.

Kilde: Gallup og Epinion.

Danskerne grænsehandler mest i Tyskland

Hovedparten af danskernes traditionelle grænsehandel finder sted i Tyskland, *jf. figur 5.5*. I 2017 udgjorde grænsehandlen fra Tyskland således ca. 38 pct. af den samlede traditionelle grænsehandel. Med en andel på 8 pct. blev der til sammenligning grænsehandlet næstmest i Spanien efterfulgt af Nordamerika, Australien og Sverige.

Der er stor forskel på, hvad der grænsehandles i de forskellige lande. Ca. 60 pct. af grænsehandlen i Tyskland i 2017 kan tilskrives de traditionelle grænsehandelsvarer, som fx øl, vin, sodavand og slik mv. Denne type varer udgør imidlertid kun ca. 20 pct. af grænsehandlen i Spanien og ca. 8 pct. af grænsehandlen fra Nordamerika. Her er det primært tøj samt parfume og kosmetik, som danskerne køber med hjem. Generelt afhænger grænsehandlen ikke kun af moms- og afgiftsforskelle. Grænsehandlen er blandt andet også et udtryk for, at landene har forskellige varesortimenter, og at visse varer generelt kan købes billigere i udlandet.

Figur 5.5. Danskernes traditionelle grænsehandel i 2017 fordelt på lande/regioner

Anm.: Kategorien "ØVR" indeholder summen af grænsehandlen fra øvrige lande (inkl. den grænsehandel, hvor landet ikke er angivet).

Kilde: Epinion.

Skattemyndighedernes indsats mod illegal handel med chokolade og slik

En del af den traditionelle grænsehandel vurderes at være illegal handel, hvor varerne indføres i Danmark med henblik på videresalg, uden at der afregnes moms og afgifter. Det er i sagens natur vanskeligt at skønne over omfanget af den illegale handel med nævneværdig præcision, og derfor udarbejdes der ikke længere eksplícit skøn for denne ulovlige form for handel. I opgørelsen af værdien af den samlede grænsehandel med nydelsesmidler indgår dog et aggregeret skøn for den illegale handel med disse varer, *jf. appendiks 5A*.

Den illegale handel vurderes at være mest udbredt for chokolade og slik, *jf. Status over grænsehandel 2017, Skatteministeriet*. For at imødegå den illegale handel udfører SKAT blandt andet en målrettet kontrol, *jf. boks 5.1*.

Boks 5.1. SKATs kontroller og nettoprovenu vedrørende slik og chokolade

SKAT arbejder målrettet på at dæmme op for den illegale handel med chokolade og slik. Kontrolindsatsen målrettes bl.a. mod de mest relevante handelsled samt mod de geografisk mest risikobetonede områder.

SKAT gennemfører både anmeldte og uanmeldte kontroller, der har til formål at forhindre ulovlig indførsel af punktafgiftspligtige varer til Danmark samt at sikre, at der betales korrekte punktafgifter af varer, der forbruges her i landet. Kontrollerne foregår ved landegrænsen og mod mulige lagre af illegale punktafgiftspligtige varer (fx bland-selv-slik) i detailvirksomheder (fx kiosker), hos grossister samt uregistrerede virksomheder med såkaldt garagesalg.

SKAT vil fortsat have en målrettet indsats mod grossister og registrerede varemottagere vedrørende illegal handel med chokolade og slik i 2018. Der vil også være fokus på detailhandlere, som ikke er registrerede som varemottagere, for at understøtte, at der er en opdagelsesrisiko inden for detailhandlere, og for at mindske incitamentet til at tage illegale varer ind.

SKAT gennemførte 793 kontroller i 2017 på området, hvilket er omtrent uændret i forhold til 2016. Antallet af kontroller oversendt til ansvarsvurdering (344) med henblik på at skelne mellem simple fejl og grov uagtsomhed eller bevidst skatteunddragelse var også omtrent uændret fra 2016 til 2017.

Formålet med kontrollerne er at sikre et korrekt skatteprovenu. Det provenu, der opnås ved kontrollerne, opgøres som et *nettoprovenu* (forhøjelser fratrukket nedsættelser af afgifter). Nettoprovenuet for SKATs kontroller vedrørende slik og chokolade var 59 mio. kr. i 2017. Det er en smule lavere end nettoprovenuet på 68 mio. kr. i 2016.

Udsving i nettoprovenuet mellem enkeltår skal tolkes varsomt, bl.a. fordi nettoprovenuet ikke nødvendigvis tegner et retvisende billede af de gennemførte reguleringer og udviklingen i disse. Det skyldes, at en ændring kan komme til udtryk i en forhøjelse af en afgiftsbetaling og en nedsættelse af en anden afgiftsbetaling, fx hvis en virksomhed ved en fejl kommer til at anvende en forkert afgiftssats. Derudover dækker nettoprovenuet over såvel ubevidste fejl som bevidst unddragelse. Samtidig tager opgørelsen ikke hensyn til, hvorvidt en forhøjelse, der medfører en skyldig skattebetaling, faktisk bliver betalt, eller om en eventuel restance er inddrivelig.

Tabel a. Antal kontroller og nettoprovenu vedrørende slik og chokolade

	2014	2015	2016	2017
Antal kontroller	496	715	794	793
D.o. oversendt til ansvarsvurdering	103	197	342	344
Nettoprovenu¹⁾ (mio. kr.)	40	62	68	59
<i>Heraf forhøjelser</i>	42	64	80	61
<i>Heraf nedsættelser</i>	1	3	12	2

Anm.: Afvigelser i summen skyldes afrundinger.

1) Nettoprovenuet er beregnet efter en optælling af nettoreguleringerne, som SKAT har gennemført ved kontrolindsatsen. Reguleringer, der har medført nedsættelser, er fratrukket ved optællingen. Netto-reguleringerne er omregnet til provenu med udgangspunkt i gennemsnitlige satser for de enkelte afgiftsarter. Derfor kan det faktiske provenu afvige fra det beregnede nettoprovenu.

5.3 Samfundsøkonomiske effekter af traditionel grænsehandel

International handel er med til at skabe økonomisk velstand. Det gælder ikke mindst for en lille, åben økonomi som den danske. Fordelen ved international handel består blandt andet i, at danske forbrugere får adgang til varer, som måske kan købes billigere i udlandet. Grænsehandel – dvs. danske forbrugeres egen import af forbrugsgoder – adskiller sig i princippet ikke fra andre former for international handel.

Grænsehandel bliver imidlertid et problem, hvis det er *afgiftsforskelle*, som er den primære årsag til, at danskerne fx køber spiritus i Tyskland. I det tilfælde vil den danske stat miste indtægter fra moms og afgifter, mens den danske forbruger, som køber en vare i fx Tyskland, sparer dansk moms og afgift (samt en eventuel forskel i prisen før moms og afgifter fx i form af lavere avance). Reduktionen af statens indtægter modsvares således umiddelbart af en gevinst for de danske forbrugere, som dog skal betale eventuelle afgifter og moms i det land, hvor de køber deres grænsehandelsvarer.

Der er dog – uanset dette – gode grunde til at have afgifter på særlige varer. Ud fra et samfundsøkonomisk hensyn bør køb af varer, som giver anledning til eksterne negative afledte effekter – såkaldte *eksternaliteter* – principielt pålægges afgifter. Afgifter kan således være et effektivt instrument til at regulere folks adfærd og på den måde reducere de negative afledte effekter, der eksempelvis kan opstå i forbindelse med forbrug af tobak og overforbrug af alkohol. Afgifterne har generelt til formål at korrigere for markedsfejl, hvor forbrugeren ikke tager hensyn til, at de medfølgende helbredsskader ikke kun er en omkostning for forbrugeren selv, men også for andre borgere, der påføres ekstra udgifter til fx offentlig hospitalsbehandling og overførselsindkomst mv.

Afgifter har dog også afledte negative effekter. Indførelse af nye afgifter indebærer blandt andet, at der opstår et såkaldt *dødvægstab* i form af en *forbrugsforvridning*. Det skyldes, at forbruget af en vare med afgift er lavere, end det ville have været uden afgift.

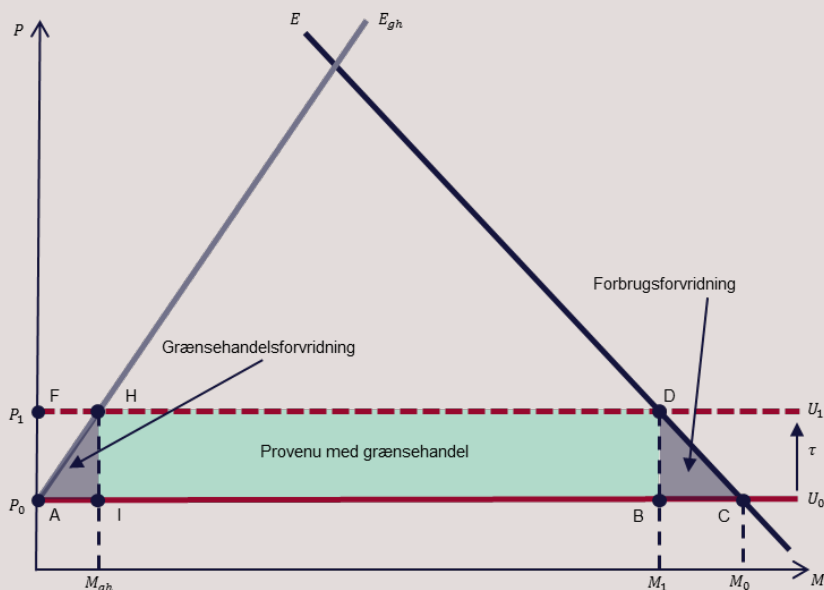
Når der er tale om afgift på en vare, der kan handles over grænser, opstår der desuden en *grænsehandelsforvridning*. Det skyldes, at grænsehandel indebærer, at danske forbrugere betaler afgift og moms i udlandet fremfor i Danmark og samtidig har ekstra omkostninger i form af tidsforbrug og transportudgifter forbundet med grænsehandlen, jf. boks 5.2.

Hertil kommer, at afgifterne også har betydning for udlændinges grænsehandel i Danmark. Fx vil en forhøjelse af afgiften på spiritus i Danmark isoleret set reducere udlændinges køb af spiritus i Danmark, hvilket reducerer det umiddelbare merprovenu knyttet til den højere afgift.

Boks 5.2. Forvriddingstab ved en punktafgift

Under antagelse om fuldkommen konkurrence er udbuddet af en vare givet ved U_0 (den fuldt optrukne røde linje i figur a), mens efterspørgslen er givet ved E (den mørkeblå linje) og falder ved stigende priser. Ved indførelse af en punktafgift forskydes udbudskurven fra U_0 til U_1 (den stiplede røde linje), og prisen stiger dermed fra P_0 til P_1 , mens ligevægtsmængden falder fra M_0 til M_1 . I en situation *uden grænsehandel* opnår staten i så fald et provenu på $\tau \cdot M_1$, dvs. svarende til arealet ABDF, som betales af forbrugerne af varen.

Figur a. Illustration af virkninger af punktafgift og grænsehandel

Det er dog ikke den eneste omkostning for forbrugerne. Før afgiften svarede forbrugernes marginalnytte til prisen P_0 , som igen svarede til fremstillingsomkostningen. I den nye ligevægt giver marginalforbruget en nytte svarende til den nye pris $P_1 = P_0 + \tau$. Det forbrug, der opgives, har således givet en marginalnytte, der er større end P_0 , men mindre end $P_0 + \tau$. Når efterspørgselskurven er lineær, er den marginale nytte af det forbrug, der opgives, i gennemsnit $P_0 + \frac{1}{2}\tau$. Forbrugerne har dermed tabt $\frac{1}{2}\tau \cdot (M_0 - M_1)$, svarende til *forbrugsforvridding* (givet ved arealet BCD).

Der gives nu *mulighed for at grænsehandle*, uden at forbrugerne skal betale afgift i deres hjemland. Grænsehandlen (givet ved linjen E_{gh}) antages at afhænge lineært af prisforskellen til udlandet, som her antages at være lig afgiften τ . Muligheden for grænsehandel påvirker ikke forbruget, som afhænger af forbrugernes marginalomkostning ved forbrug af varen. Så længe forbrugerne primært forsyner sig til den indenlandske pris, udgør denne marginalomkostningen. Omfanget af grænsehandlen M_{gh} bestemmes ved skæringen mellem U_1 og kurven E_{gh} .

Boks 5.2. Forvridningstab ved en punktafgift (fortsat)

Grænsehandlen medfører, at afgiftsprovenuet til staten falder med $\tau \cdot M_{gh}$ – svarende til arealet AIHF (så det resterende provenu herefter udgør IBDH, svarende til det grønne felt). De grænsehandlende sparer dog et tilsvarende beløb, så det går lige op samfundsøkonomisk. Der sker dog en omfordeling til de grænsehandlende fra de ikke-grænsehandlende, som i sidste ende skal betale det tabte provenu i form af andre skatter eller offentlige besparelser.

De grænsehandlende har imidlertid større omkostninger end udgiften til indkøbene. Der er ekstra besvær i form af fx tidsforbrug og transportomkostninger ved grænsehandel. For det marginale grænsehandelskøb må det gælde, at omkostningen ved at skaffe varen i udlandet er lig med prisen i indlandet, dvs. $P_1 = P_0 + \tau$. Hvis den marginale omkostning var mindre end $P_0 + \tau$, ville grænsehandelen stige yderligere. I gennemsnit er det ekstra besvær ved grænsehandel lig med $\frac{1}{2}\tau$, forudsat at grænsehandlen afhænger lineært af prisforskellen (som her antages at svare til afgiften).

De grænsehandlende vinder således ikke netto det samme som statens mindreprovenu, men kun halvdelen heraf. Den anden halvdel svarende til $\frac{1}{2}\tau M_{gh}$ tabes netto for samfundet (dvs. arealet AHI). Det kaldes også for *grænsehandelsforvridningen*, jf. figur a.

Det er her forudsat, at den udenlandske pris er lig den danske pris uden afgift. I de fleste tilfælde vil grænsehandelsvarerne dog være belastet af udenlandske afgifter. Der kan også være avanceforskelle, således at den udenlandske pris uden udenlandsk afgift er forskellig fra den danske pris uden danske afgifter. Den faktiske gennemsnitlige grænsehandelsomkostning for samfundsøkonomien er i så fald lig med statens afgiftstab fratrukket halvdelen af borgernes prisbesparelse.

Kilde: Skatteministeriet, *Skat*, november 2000.

De *samfundsøkonomiske tab eller gevinst* ved en afgiftsændring kan opdeles på følgende elementer:

- Forbrugsforvridning
- Grænsehandelsforvridning
- Eksterne omkostninger (eksternaliteter).

Såfremt de mindskede forvridningsomkostninger (forbrugs- og grænsehandelsforvridning) ved en afgiftsnedsættelse overstiger de øgede eksterne omkostninger (eksternaliteter), medfører afgiftsændringen samlet set en samfundsøkonomisk gevinst. En samfundsøkonomisk gevinst vil således kunne tolkes som den positive virkning, det konkrete tiltag i sidste ende har på den samlede samfundsøkonomiske velfærd.

De samfundsøkonomiske virkninger af en afgiftsændring er således ikke identiske med de provenumæssige virkninger for staten, men omfatter også de afledte virkninger for borgerne.

Fx vil en nedsættelse af spiritusafgiften medføre et mindreprovenu for staten, som dog umiddelbart modsvares af en tilsvarende besparelse for borgerne (og som dermed ikke umiddelbart indebærer et tab eller en gevinst i et samlet samfundsøkonomisk perspektiv). Imidlertid vil borgerne opnå en yderligere gevinst ved afgiftsnedsættelsen, idet de nu betaler en lavere pris for den spiritus, de køber i Danmark, og kan købe mere spiritus end før svarende til en mindsket *forbrugsforvridning*. De har ligeledes lavere omkostninger og mindre besvær forbundet med at hente (færre) varer i udlandet svarende til en mindsket *grænsehandelsforvridning*. Afgiftsnedsættelsen vil dog også medføre øgede *eksterne omkostninger* som følge af et øget alkoholforbrug.

De *eksterne helbredsomkostninger* består blandt andet af øgede omkostninger i sundhedsvæsenet, som ikke bæres af forbrugeren selv, lavere skatteindtægter og øgede udgifter til dagpenge mv. i forbindelse med sygdom. De samlede omkostninger omfatter også omkostninger i forbindelse med alkoholrelaterede trafikuheld mv. Der er således tale om omkostninger, som i sidste ende vil skulle finansieres enten via øgede skatteindtægter, ved et lavere offentligt forbrug på andre områder eller et lavere serviceniveau.

I forbindelse med beregninger af de samfundsøkonomiske virkninger af afgiftsændringer forudsættes, at der sker en modgående nedsættelse eller forhøjelse af en skat eller en anden afgift med samme fordelingsprofil.

Afgifts- og moms niveauer i Danmark og nabolande

Den pris, som forbrugeren skal betale for en vare, er én blandt flere konkurrenceparametre, som er med til at bestemme omfanget af grænsehandel. Forbrugerprisen bestemmes af nettoprisen med tillæg af moms og eventuelle afgifter.

Danmark har en momssats på 25 pct. (normalsats) på stort set alle varer og ydelser, *jf. tabel 5.4*. Normalsatsen er også 25 pct. i Sverige og Norge. Normalsatsen er derimod lidt lavere i Finland og særligt i danskernes foretrukne grænsehandelsland, Tyskland, hvor den er 19 pct. For alle de viste nabolande gælder imidlertid, at de har en nedsat momssats, som blandt andet omfatter chokolade og slik. I Tyskland og Sverige er den nedsatte momssats henholdsvis 7 pct. og 12 pct. Den nedsatte momssats i nabolandene reducerer alt andet lige forbrugerprisen for disse – ofte grænsehandlede – varer sammenlignet med Danmark.

Tabel 5.4. Afgifts- og momsats i Danmark og nabolande

	Danmark	Tyskland	Sverige	Norge	Finland
<i>Afgiftssatser (ekskl. moms)</i>					
	<i>Kr. (DKK)</i>				
Chokolade og slik (pr. kilo)	26,0 ¹⁾	-	-	16,2	-
Spiritus (pr. liter) ²⁾	150,0	92,2	407,0	598,1	339,8
Øl (pr. liter) ²⁾	56,0	14,7	170,7	370,3	156,3
Vin (pr. liter) ³⁾	11,6	-	24,2	49,4	19,4
Cigaretter (pr. 20 stk.) ⁴⁾	24,0	23,4	24,3	40,7	31,7
<i>Momssatser</i>					
	<i>Pct.</i>				
Normalsats	25	19	25	25	24
Nedsat sats ⁵⁾	-	7	12	15	14

1) Kr. pr. kilo for sukkerholdige varer (for sukkerfri varer er afgiften 22,08 kr. pr. kilo).

2) Kr. pr. liter 100 pct. ren alkohol.

3) Kr. pr. liter bordvin (alkoholprocent over 6 pct., men højst 15 pct.).

4) Afgifterne på cigaretter er i EU sammensat af både en styk- og en værdiafgift. Der er her taget udgangspunkt i den samlede afgift af gennemsnitsprisen i det pågældende land. I Norge er cigaretter udelukkende pålagt en stykafgift.

5) Nedsat sats på fødevarer herunder fx chokolade og slik.

Kilde: EU-Kommissionen, Norges Finansministerium og egne beregninger.

En lavere dansk momssats ville indsnævre momsforskellen mellem Danmark og udlandet fx for chokolade og slik. Det ville alt andet lige mindske de danske forbrugeres gevinst ved grænsehandel og dermed reducere omfanget af grænsehandlen. Staten ville dog få et uforholdsmæssigt stort tab på grund af tabte momsindtægter på alt salg i Danmark. Selvom en del af grænsehandlen ville vende hjem, hvis momssatsen blev sat ned, så ville det langtfra være tilstrækkeligt til at dække mindreprovenuet i Danmark. Momssatsen er derfor generelt ikke noget hensigtsmæssigt instrument i forhold til at reducere grænsehandlen. Det skyldes grundlæggende, at kun en ganske lille del af det samlede danske momsgrundlag stammer fra varer og ydelser, som reelt er grænsehandelsrelevante.

Derfor er nedsættelser af afgiftssatserne på de grænsehandelsfølsomme varer i praksis de eneste relevante skatteinstrumenter, hvis målet er at nedbringe grænsehandlen, *jf. eksempel i boks 5.3.*

Bortset fra Danmark er Norge er det eneste naboland, som også har en særskilt afgift på chokolade og slik, men satsen er noget lavere end i Danmark, *jf. tabel 5.4.* Afgiftssatserne på øl, vin og spiritus varierer desuden meget blandt vores nabolande, hvor særligt Tyskland og Sverige har betydning for den danske grænsehandel.

Danskerne grænsehandler fx chokolade og slik i Sverige, mens svenskerne grænsehandler alkoholiske drikkevarer i Danmark. Samtidig grænsehandler danskerne fx også chokolade og slik samt alkoholiske drikkevarer i Tyskland, mens tyskerne ikke grænsehandler i Danmark i nævneværdigt omfang.

Statens samlede mindreprovenu forbundet med grænsehandel afhænger af afgifts- og momsforskellene til udlandet. Det er på højtbeskattede varer, at statens tab ved grænsehandel er størst. Er der derimod tale om varer, som ikke er afgiftsbelagte, men hvor det alene er moms- og eventuelle avanceforskelle mv., der driver grænsehandlen, vil statens mindreprovenu være begrænset. Der er således stor forskel på, om det fx er cigaretter eller tøj, som grænsehandles, *jf. boks 5.3.*

Boks 5.3. Regneeksempler på statens mindreprovenu ved grænsehandel i Polen

Cigaretter (afgiftsbelagt)

En dansker vil kunne opnå en besparelse på 16,2 kr. pr. pakke med 20 stk. cigaretter ved køb i Polen. Det giver en besparelse på knap 650 kr. ved køb af 800 stk. cigaretter, som svarer til den vejledende mængde, som kan medbringes til eget forbrug. Ved en pris på 23,7 kr. pr. pakke med 20 stk. i Polen og en dansk pris på 39,9 kr. koster 800 cigaretter således ca. 950 kr. i Polen mod knap 1.600 kr. i Danmark.

Den danske stat får færre punktafgifter fra de 800 cigaretter samt mindre momsindtægter af det beløb, som danskeren bruger på at grænsehandle i Polen. Statens mindreprovenu bliver ca. 1.150 kr. under forudsætning af, at besparelsen på de ovennævnte knap 650 kr. bruges i Danmark.

Tøj (ikke afgiftsbelagt)

Havde den pågældende dansker i stedet købt en anden vare som fx tøj til samme beløb på 950 kr. i Polen, ville han kun opnå en besparelse på 15 kr., såfremt nettoprisen (prisen uden moms og afgifter) var den samme i Danmark og Polen. Besparelsen følger af, at den generelle momssats i Polen er 23 pct., mens den er 25 pct. i Danmark. Mindreprovenuet for den danske stat ville i dette tilfælde udgøre 190 kr.

Samfundsøkonomiske virkninger af hypotetiske afgiftsned sættelser på 5 pct.

De samlede virkninger på samfundsøkonomien – som kan opdeles på ændringer i henholdsvis grænsehandels- og forbrugsforvridning samt ændrede eksternaliteter i form af helbredsomkostninger – er illustreret ved en hypotetisk nedsættelse af de aktuelle afgiftssatser for fem grænsehandelsfølsomme varegrupper med 5 pct., *jf. tabel 5.5.*

Typisk vil afgiftsned sættelser på grænsehandelsfølsomme varer medføre øgede helbredsomkostninger, fx som følge af et stigende cigaretforbrug, mens forbrugs- og grænsehandelsforvridningen reduceres. Betingelsen for, at en afgiftsned sættelse samlet set giver anledning til en samfundsøkonomisk gevinst, er derfor, at værdien af en mindsket *forbrugsforvridning* og især en reduceret *grænsehandelsforvridning* overstiger de højere *helbredsomkostninger*.

Hvis værdien af ændringerne samlet set har positivt fortegn – svarende til et positivt tal i *første række i tabel 5.5* – er der således tale om en samfundsøkonomisk *gevinst*. Det er udtryk for, at det isoleret set vil gavne samfundsøkonomien, såfremt den pågældende afgift blev reduceret. Hvis der omvendt er tale om et samfundsøkonomisk tab (svarende til et negativt tal i *første række i tabel 5.5*), vil en reduktion af den pågældende afgift isoleret set forværre samfundsøkonomien.

Tabel 5.5. Samfundsøkonomiske effekter ved en hypotetisk afgiftsnedsettelse på 5 pct.

Ændring, mio. kr.	Spiritus	Vin	Øl	Chokolade og slik	Cigaretter og tobak
Virkning på samfundsøkonomi i alt	25	5	-5	20	-30
- heraf grænsehandelsforvridning	25	10	5	10	90
- heraf forbrugsforvridning	10	10	5	10	115
- heraf helbred (eksterne omkostninger)	-5	-15	-10	-	-235
<i>Memopost: Virkning på de offentlige finanser</i>	<i>-15</i>	<i>-55</i>	<i>-30</i>	<i>-85</i>	<i>-200</i>

Anm.: Tilbageløbet antages at udgøre 23 pct. Tallene er afrundede, og derfor kan der være afvigelser mellem totalen og summen af de enkelte elementer.

Kilde: Egne beregninger.

Ved beregning af de samfundsøkonomiske effekter lægges til grund, at der sker en modgående nedsættelse eller forhøjelse af en skat eller en anden afgift med samme fordelingsprofil, hvorved arbejdsudbuddet ikke påvirker den samfundsøkonomiske beregning. Således tager den samfundsøkonomiske beregning udgangspunkt i de isolerede effekter af ændringen i afgiften.

Beregningen af effekten på de offentlige finanser (memopost) skal ses særskilt fra den samfundsøkonomiske beregning, *jf. senere omtale*. Ved beregning af virkningen på de offentlige finanser indregnes adfærsændringerne inkl. virkninger på forbrug, grænsehandel og arbejdsudbud. Det bemærkes, at der her er forudsat en afledt arbejdsudbudseffekt, som modsvarer forskellige selvfinansieringsgrader på mellem ca. -7 pct. og 7 pct. af det umiddelbare mindreprovenu (inkl. umiddelbar virkning på momskontoen) efter tilbageløb, *jf. boks 5.4 nedenfor og appendiks 5C*.

For spiritus, vin samt chokolade og slik skønnes en afgiftsnedsettelse på 5 pct. at indebære en samfundsøkonomisk gevinst, mens en nedsættelse af afgiften på cigaretter og tobak samt øl med 5 pct. skønnes at indebære et samfundsøkonomisk tab. De samfundsøkonomiske effekter af at ændre øl- og vinafgifterne er dog samlet set ret beskedne. Det bemærkes, at der ikke er beregnet en helbredsomkostning forbundet med øget forbrug af chokolade og slik, hvorfor de samfundsøkonomiske virkninger her alene omfatter forbrugs- og grænsehandelsforvridningen.

De betragtede afgiftsnedsættelser indebærer alle et mindreprovenu for staten (efter tilbageløb og ændret adfærd), hvilket som nævnt modsvares af, at borgerne får en gevinst af afgiftsnedsættelsen. For spiritus skønnes den samfundsøkonomiske gevinst at overstige det statslige mindreprovenu efter tilbageløb og adfærd (det skønnes således at koste staten ca. 15 mio. kr. at opnå en samfundsøkonomisk gevinst på ca. 25 mio. kr.), mens dette ikke er tilfældet for de øvrige afgiftsnedsættelser. For cigaretter og tobak samt øl er der både tale om et statsligt mindreprovenu og et samfundsøkonomisk tab.

Samfundsøkonomisk balancerede afgiftssatser

De såkaldt *samfundsøkonomisk balancerede afgiftssatser* angiver det skønnede niveau for afgifterne, som indebærer den største samfundsøkonomiske gevinst givet beregningsforudsætningerne.

Afgifternes aktuelle niveau kan være et resultat af mange forskelligartede forhold. Det kan være af historiske årsager, en konsekvens af internationale forpligtelser (fx vedrørende de EU-harmoniserede afgifter) eller et udtryk for en politisk prioritering med henblik på fx at vægte sundhedshensyn tungere end de afledte negative samfundsøkonomiske konsekvenser i form af forvriddingsomkostninger.

Der knytter sig mange forudsætninger til beregningen af de samfundsøkonomisk balancerede afgiftssatser, som det derfor er vanskeligt at fastlægge præcis. Fx afhænger de balancerede satser af den pris, der forudsættes for helbredsomkostningerne – en pris som må formodes at ændre sig løbende i takt med den teknologiske udvikling mv. Herudover afhænger de samfundsøkonomisk balancerede afgiftssatser også af de ændringer, der løbende finder sted i grænsehandlen mv., samt af udviklingen i pris-, moms- og afgiftsforskellene i forhold til vores nabolande.

Ved beregning af de samfundsøkonomisk balancerede satser lægges til grund, at der sker en modgående nedsættelse eller forhøjelse af en skat eller en anden afgift med samme fordelingsprofil. Således tager den samfundsøkonomiske beregning udgangspunkt i de isolerede effekter af ændringen i afgiften.

De skønnede samfundsøkonomiske virkninger ved balancerede afgiftssatser fremgår af *tabel 5.6*. Virkningerne er opdelt på henholdsvis grænsehandelsforvriddning, forbrugsforvriddning og helbred (eksterne helbredsomkostninger).

En hypotetisk afgiftsforhøjelse på cigaretter og tobak skønnes at indebære en samfundsøkonomisk gevinst og et merprovenu for staten. Den samlede samfundsøkonomiske gevinst afspejler sparede eksterne helbredsomkostninger på ca. 470 mio. kr. som følge af et lavere tobaksforbrug, der overstiger de skønnede større forbrugs- og grænsehandelsforvriddninger på i alt ca. 445 mio. kr. (245+200 mio. kr.)

Table 5.6. Effekter af samfundsøkonomisk balancerede afgiftssatser

Ændring, mio. kr.	Spiritus	Vin	Øl	Chokolade og slik	Cigaretter og tobak
	Nedsættelse	Omtrent uændret	Omtrent uændret	Nedsættelse/ afskaffelse	Omtrent uændret
Virkning på samfundsøkonomi i alt	190	10	5	225	25
- heraf grænsehandelsforvridning	205	40	-30	95	-200
- heraf forbrugsforvridning	70	40	-20	130	-245
- heraf helbred (eksterne omkostninger)	-85	-70	60	-	470
<i>Memopost: Virkning på de offentlige finanser</i>	<i>-495</i>	<i>-255</i>	<i>145</i>	<i>-2.040</i>	<i>340</i>

Anm.: Arbejdsudbudseffekten er beregnet for de enkelte varer og forudsættes at udgøre mellem ca. -7 pct. og 7 pct. af det umiddelbare mindreprovenu (inkl. umiddelbar virkning på momskontoen) efter tilbageløb, *jf. appendiks 5C*. Tilbageløbet antages at udgøre 23 pct. Tallene er afrundede, og derfor kan der være afvigelser mellem totalen og summen af de enkelte elementer.

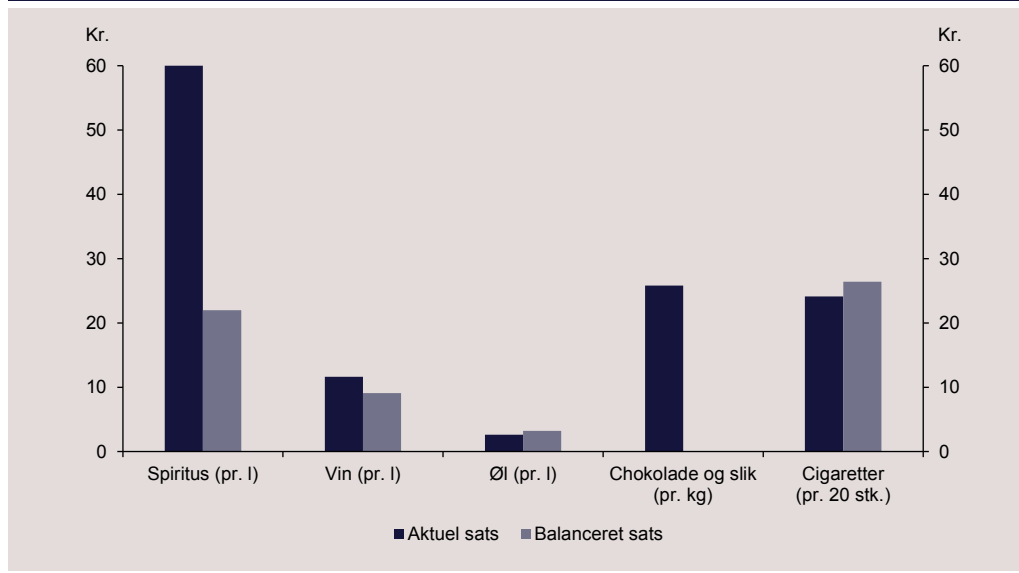
Kilde: Egne beregninger.

En hypotetisk nedsættelse af afgifterne for spiritus samt chokolade og slik til de skønnede samfundsøkonomisk balancerede satser skønnes som udgangspunkt ligeledes at indebære en samfundsøkonomisk gevinst, men indebærer et mindreprovenu for staten.

Med forbehold for de udfordringer, der er forbundet med at opgøre de samfundsøkonomiske balancerede afgiftssatser, vurderes de balancerede satser for henholdsvis spiritus³, vin samt chokolade og slik som udgangspunkt at være lavere end de aktuelle satser, mens de balancerede afgiftssatser for øl og cigaretter og tobak vurderes at være lidt højere end de aktuelle satser, *jf. figur 5.6*.

Givet den usikkerhed, der knytter sig til beregningen af både forvridnings- og helbredsomkostninger mv., må de aktuelle afgifter på vin, øl og cigaretter og tobak dog vurderes at ligge forholdsvis tæt på de samfundsøkonomisk balancerede satser. Derimod vurderes de aktuelle afgiftssatser for spiritus samt chokolade og slik umiddelbart at være noget højere end niveauet for de balancerede afgiftssatser. Det skyldes blandt andet, at det eksisterende niveau for spiritusafgiften er relativt højt i forhold til øl- og vinafgifterne, mens Tyskland og Sverige har nedsatte momsafgifter på chokolade og slik og desuden ingen særskilt afgift på disse varer.

³ Afgifterne på alkohol er harmoniseret i EU, hvilket bl.a. indebærer, at der er fastsat minimumsafgifter. Som følge heraf kan spiritusafgiften ikke nedsættes med mere end ca. 50 pct. i forhold til den gældende sats.

Figur 5.6. Aktuelle afgiftssatser og skønnede balancerede satser

Anm.: Spiritus er beregnet ved 40 pct. alkohol, mens øl er beregnet ved pilsnerstyrke på 4,6 pct. alkohol. I beregningen af de balancerede satser for spiritus, vin og øl indgår provenuvirkningen fra den tilhørende emballageafgift. Fra den 1. juli 2019 afskaffes emballageafgiften for øl (pantbelagt emballage).

Kilde: Egne beregninger.

For så vidt angår den balancerede sats for chokolade og slik, skal det tages med i betragtning, at der som omtalt ikke indgår helbredsomkostninger (forbundet med forbrug af chokolade og slik) i de samfundsøkonomiske beregninger. Afhængig af størrelsen af de faktiske helbredsomkostninger forbundet med forbrug af slik og chokolade er den samfundsøkonomisk balancerede afgiftssats ikke nødvendigvis nul, selvom den formentlig ligger noget lavere end den aktuelle sats⁴.

Virkninger på de offentlige finanser ved afgiftsændringer på grænsehandelsfølsomme varer

I det følgende betragtes virkningerne på de offentlige finanser af fem hypotetiske nedsættelser af afgifterne på grænsehandelsfølsomme varer, der alle indebærer et umiddelbart mindreprovenu (inkl. moms) på 100 mio.

kr., jf. tabel 5.7.

⁴ I det omfang, at helbredsomkostningerne forbundet med forbrug af chokolade og slik er under 22 kr. pr. kg, skønnes der ikke at være et samfundsøkonomisk tab forbundet med en hypotetisk afskaffelse af afgiften på disse varer. Hvis helbredsomkostningerne derimod udgør 47 kr. pr. kg, vil der imidlertid være et samfundsøkonomisk tab ved at ændre afgiften fra det nuværende niveau.

Tabel 5.7. Provenu og selvfinansierungsgrader ved mindre afgiftsnedsettelse

	Umiddelbart provenu inkl. moms	Provenu efter tilbageløb	Dynamisk provenu			Provenu efter tilba- geløb og adfærd	Selvfinan- sierungsgrad
			Forbrugs- og grænse- handels- adfærd	Arbejds- udbud	I alt		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)= (3)+(4)	(6)= (2)+(5)	(7)= -(5)/(2)
			Mio. kr.				Pct.
Spiritus	-100	-75	55	0	55	-20	72
Vin	-100	-75	20	5	25	-50	35
Øl	-100	-75	20	0	20	-60	25
Chokolade og slik	-100	-75	15	0	15	-60	22
Cigaretter og tobak	-100	-75	45	-5	40	-40	49

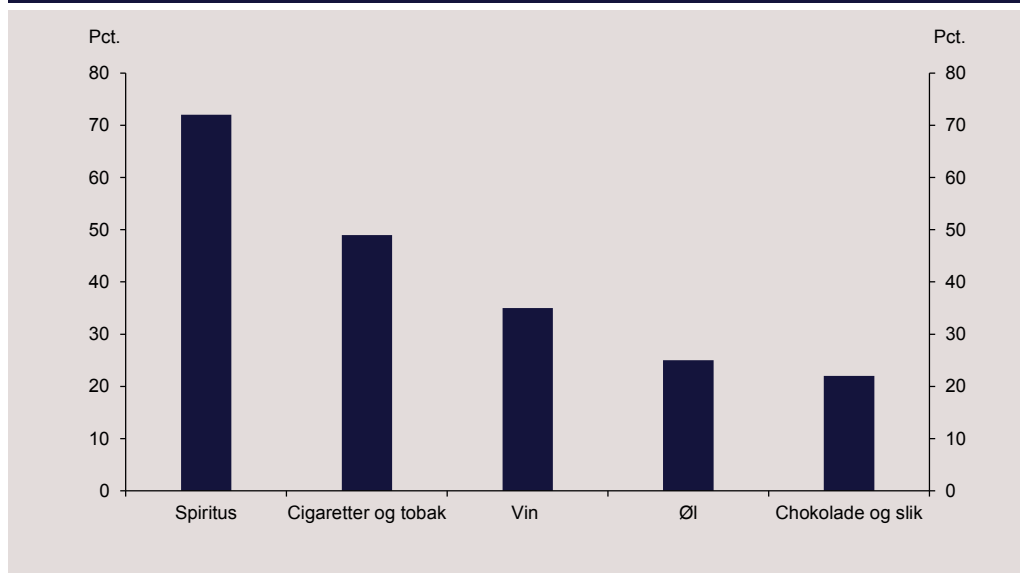
Anm.: Der er taget udgangspunkt i afgiftsnedsettelse, som alle medfører et umiddelbart mindreprovenu (inkl. moms) på 100 mio. kr. Arbejdsudbudseffekten er beregnet for de enkelte varer og forudsættes at udgøre mellem ca. -7 pct. og 7 pct. af det umiddelbare mindreprovenu (inkl. umiddelbar virkning på momskontoen) efter tilbageløb, *jf. appendiks 5C*. Tilbageløbsfaktoren forudsættes at udgøre 23 pct., *jf. boks 5.4*. Provenutal er afrundet til nærmeste 5 mio. kr., og derfor kan der være afvigelser mellem de enkelte elementer og summen heraf.

Kilde: Egne beregninger.

De beregnede dynamiske provenueffekter viser virkningerne på statens indtægter, når der tages højde for de samlede afledte adfærdsvirkninger både på forbrug og grænsehandel og på arbejdsudbuddet, *jf. boks 5.4*. De eksterne helbredsomkostninger indgår ikke i beregningen af de dynamiske provenueffekter og påvirker således ikke de opgjorte provenueffekter efter tilbageløb og adfærd, som danner udgangspunkt for de skønnede selvfinansierungsgrader.

Selvfinansierungsgraden er beregnet som den samlede dynamiske provenueffekt i procent af det umiddelbare mindreprovenu efter tilbageløb – og angiver således, hvor stor en del af mindreprovenuet (efter automatisk tilbageløb) forbundet med afgiftsnedsettelsen, der kommer "tilbage til statskassen" som følge af ændret adfærd, *jf. boks 5.4*.

Konsekvenserne for de offentlige finanser af de betragtede afgiftsændringer på grænsehandelsfølsomme varer er ret forskellige, hvilket giver sig udslag i mærkbare forskelle på selvfinansierungsgraderne. Fx skønnes selvfinansierungsgraden at være godt 70 pct. ved en lavere spiritusafgift, knap 50 pct. ved en nedsettelse af afgiften på cigaretter og tobak samt godt 20 pct. ved en nedsettelse af afgiften på chokolade og slik, *jf. figur 5.7*. Afgiftsnedsettelse på de højest beskattede varer, som fx spiritus samt cigaretter og tobak, har de højeste selvfinansierungsgrader, idet selv små afgiftsændringer kan indebære store afledte adfærdseffekter, som reducerer mindreprovenuet. Omvendt er selvfinansierungsgraderne lavest ved afgiftsændringer på varer, der som udgangspunkt har den laveste beskatning, som fx øl, vin samt chokolade og slik.

Figur 5.7. Selvfinansieringsgrader ved hypotetiske afgiftsnedsættelser på 100 mio. kr.

Anm.: Der er taget udgangspunkt i afgiftsnedsættelser, som alle medfører et umiddelbart mindreprovenu (inkl. moms) på 100 mio. kr., jf. anmærkning til tabel 5.7 samt boks 5.4.

Kilde: Egne beregninger.

Selvfinansieringsgraden ved en ændring af en afgift vil generelt være større, jo højere afgiftssatsen er i udgangspunktet (herunder sammenlignet med afgiftsniveauet i vores nabolande). Det afspejler, at meget høje afgiftssatser normalt er forbundet med relativt store forvriddinger (og dermed større afledte adfærdsvirkninger, når satserne nedsættes). Selvfinansieringsgraden vil generelt også afhænge af størrelsen af afgiftsændringen og vil typisk aftage ved markante nedsættelser af en afgift.

Den konkrete størrelse af de afledte adfærdsvirkninger er imidlertid forbundet med betydelig usikkerhed. Det gælder særligt ved større afgiftsændringer, idet der blandt andet er en risiko for såkaldte *ketchup-effekter* i grænsehandlen. Ketchup-effekter dækker over, at der kan ske endog meget store pludselige ændringer i grænsehandlen i forbindelse med mærkbare uforudsete prisstigninger eller -fald – fx udløst af større afgiftsændringer. Det skyldes, at store besparelser ved grænsehandel over landegrænser kan indebære, at grænsehandlen og særligt den illegale handel sættes i system.

Boks 5.4. Selvfinansieringsgraden ved en afgiftsændring

Selvfinansieringsgraden angiver, hvor meget den umiddelbare provenuvirkning ved en ændring af en given afgift (opgjort efter automatisk tilbageløb af moms og afgifter) reduceres som følge af, at danske og udenlandske borgere ændrer adfærd. En selvfinansieringsgrad på fx 25 pct. betyder, at et umiddelbart mindreprovenu efter tilbageløb på 100 mio. kr. indebærer et mindreprovenu efter tilbageløb og adfærd på 75 mio. kr. Jo højere selvfinansieringsgraden er ved en afgiftsnedsettelse, jo lavere vil mindreprovenuet (og dermed finansieringsbehovet) for staten i sidste ende alt andet lige være.

Ved en afgiftsforhøjelse vil merprovenuet efter tilbageløb og adfærd tilsvarende være mindre, jo højere selvfinansieringsgraden er. Størrelsen af selvfinansieringsgraden er forbundet med stor usikkerhed, fordi den som nævnt afhænger af adfærdseffekterne. De beregnede selvfinansieringsgrader indeholder virkningerne på statens indtægter, når der tages hensyn til afledte virkninger på arbejdsudbud, forbrug og grænsehandel mv.

I forbindelse med provenuberegninger af afgiftsændringer på nydelsesmidler har der hidtil været forudsat en virkning på arbejdsudbuddet på 4 pct., *jf. tabel a*. Det svarer til arbejdsudbudsvirkningen af en ændring i arbejdsmarkedsbidraget. På baggrund af individuelle incidensanalyser for afgifter på nydelsesmidler er der foretaget en ændring i forudsætningerne om arbejdsudbud, *jf. appendiks 5C*.

Tabel a. Arbejdsudbuddets selvfinansieringsgrader

	<i>Provenuberegninger hidtil</i>	<i>Ny metode</i>
Spiritus	4	-2
Vin	4	7
Øl	4	1
Chokolade og slik	4	0
Cigaretter og tobak	4	-7

Anm.: Selvfinansieringsgraden er defineret som det dynamiske provenu forbundet med arbejdsudbudsvirkningen målt i procent af det umiddelbare mindreprovenu efter automatisk tilbageløb af moms og afgifter. I tidligere grænsehandelsrapporter er der i forbindelse med opgørelse af selvfinansieringsgrader ikke taget højde for den del af adfærdsvirkningen, der vedrører arbejdsudbuddet, *jf. Status over grænsehandel 2017*. Der er forudsat en tilbageløbsfaktor på 23 pct. Kilde: Skatteministeriet.

Det bemærkes, at der ved opgørelse af provenuvirkningerne for de offentlige finanser af de hypotetiske afgiftsnedsettelse generelt er set bort fra eventuelle afledte effekter på de såkaldte negative eksternaliteter (helbredsomkostninger), som kan være en konsekvens af fx et øget alkohol- eller tobaksforbrug. Årsagen hertil er blandt andet, at den isolerede virkning på de offentlige finanser af ændringer i de negative eksternaliteter er vanskelig at fastlægge præcist. I det omfang niveauet for sådanne negative eksterne effekter øges – og dette påvirker de offentlige finanser og derfor indregnes som en del af adfærdseffekten – ville de opgjorte samlede positive adfærdseffekter forbundet med lavere afgifter blive reduceret. Det betyder, at finansieringsbehovet ville blive større, og at selvfinansieringsgraden af lempelserne ville blive mindre. Omvendt ville finansieringsbehovet blive mindre og selvfinansieringsgraden ville blive højere ved afgiftsforhøjelser.

5.4 E-grænsehandel

Danskerne handler i stigende grad på nettet i både danske og udenlandske internetbutikker, hvilket samlet set benævnes e-handel. *E-grænsehandlen*, som omfatter køb af varer og ydelser i *udenlandske* internetbutikker, adskiller sig væsentligt fra den traditionelle fysiske grænsehandel, hvor danskerne selv henter varerne i udlandet uden at skulle afregne dansk moms og punktafgifter ved indførsel i Danmark.

En del af danske forbrugeres e-grænsehandel er ikke skattepligtig i Danmark. Det skyldes blandt andet, at der er fælles EU-regler, som indebærer, at der ikke i alle tilfælde skal afregnes dansk moms af e-grænsehandlede varer. Derudover vil en del af danske forbrugeres e-grænsehandlede ydelser, som fx hotelophold, blive forbrugt i andre lande. Disse ydelser vil som udgangspunkt blive beskattet i de lande, hvor de faktisk forbruges. Der er således ikke en entydig sammenhæng mellem udviklingen i den skønnede e-grænsehandel og det skønnede momsprovenu fra e-grænsehandlede varer.

Det er afgørende at sikre robuste regler for betaling af moms, når forbrugere over internettet køber varer og ydelser i andre lande. I 2017 blev der – netop med henblik på at sikre dette – vedtaget et forslag fra EU-Kommissionen i form af et direktiv, som ventes at træde i kraft i 2021. Det ny regelsæt forventes at medføre et øget momsprovenu i Danmark, fordi der fremover vil skulle afregnes dansk moms i flere situationer end i dag, *jf. senere omtale*. Samtidig er det vigtigt, at kontrollen er effektiv med en bred og målrettet indsats, som sikrer, at der afregnes korrekte skatter og afgifter af e-grænsehandelen.

Internethandlen stiger

Både danskernes samlede e-handel og e-grænsehandlen skønnes at være steget kraftigt de seneste år, *jf. tabel 5.8*. Ifølge Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) udgjorde danskernes e-handel ca. 115 mia. kr. i 2017, hvoraf e-grænsehandlen udgjorde ca. 37 mia. kr. Dansk Erhverv skønner, at omtrent to tredjedele af den samlede e-grænsehandel består af ydelser, mens en tredjedel består af varer. Danske forbrugere handler i høj grad rejser, herunder flybilletter og hotelophold mv., på internettet.

Danskeres køb af ydelser som fx hotelophold, som forbruges i udlandet, beskattes som udgangspunkt ikke i Danmark. Flybilletter ved internationale flyvninger pålægges desuden ikke moms. En væsentlig del af den samlede e-grænsehandel omfatter således ydelser, der ikke er skattepligtige i Danmark, og en stigning i e-grænsehandelen med disse ydelser påvirker dermed ikke det danske momsprovenu. E-grænsehandlede ydelser som radio- og teleydelser samt tv-streamingtjenester mv., som forbruges i Danmark, pålægges imidlertid dansk moms.

Tabel 5.8. Danskernes e-handel og e-grænsehandel samt andel af privatforbrug, 2010-2017

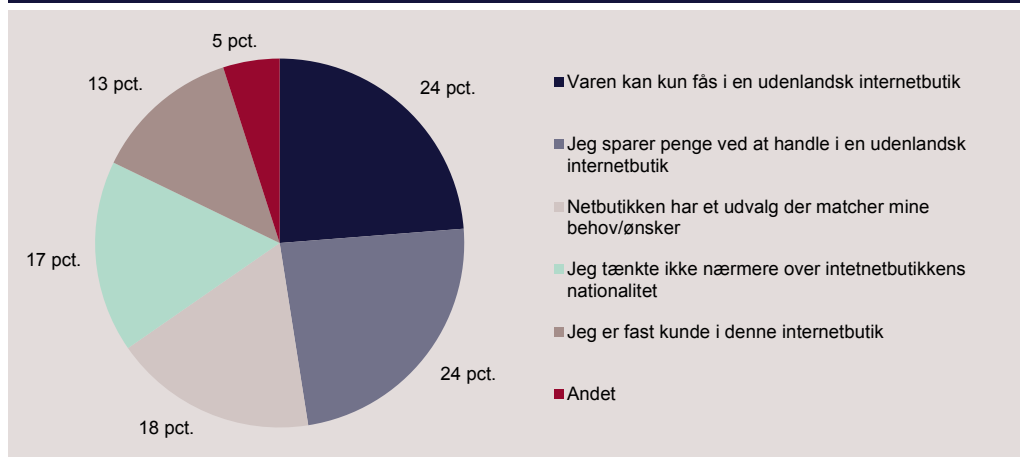
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
<i>Omsætning</i>	<i>Mia. kr.</i>							
E-handel	40	46	55	62	74	87	101	115
E-grænsehandel	8	9	13	17	24	27	32	37
<i>Andel af privatforbrug</i>	<i>Pct.</i>							
E-handels andel af privatforbrug	4,6	5,2	6,0	6,8	7,9	9,1	10,3	11,4
E-grænsehandels andel af privatforbrug	0,9	1,0	1,4	1,9	2,5	2,8	3,3	3,7

Kilde: FDIH, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Den stigende e-handel har også betydet, at e-handlen udgør en stigende andel af danskernes privatforbrug. Den samlede e-handels andel af privatforbruget er således vokset fra godt 4½ pct. i 2010 til knap 11½ pct. i 2017, mens e-grænsehandlens andel af privatforbruget isoleret set er vokset fra knap 1 til knap 4 pct. i samme periode, *jf. tabel 5.8*. E-grænsehandlen er dermed vokset lidt hurtigere end den samlede e-handel siden 2010, men har dog udgjort en nogenlunde stabil andel på knap én tredjedel af den samlede e-handel de seneste fire år.

Ifølge FDIH afspejler den store omsætning i internethandlen generelt, at både forbrugere og dansk detailhandel nu ser e-handel som en naturlig måde at handle på, samt at de fleste detailhandelsbutikker efterhånden også tilbyder salg på nettet. Muligheden for at kunne handle over internettet fra computer, tablet og smartphone uden at skulle bruge tid og kræfter på at besøge en fysisk butik indebærer desuden flere fordele, fx ikke at være begrænset af åbningstider.

Ifølge FDIH er årsagerne til e-grænsehandel blandt andet, at de udenlandske internetbutikker kan tilbyde danskerne et større vareudbud og lavere priser, *jf. figur 5.8*. I en spørgeundersøgelse angiver én fjerdedel således, at muligheden for at spare penge er den primære årsag til, at de har valgt at e-grænsehandle, mens en anden fjerdedel har svaret, at den primære årsag er, at varen kun kan fås i en udenlandsk internetbutik. En femtedel har desuden angivet, at udvalget i den udenlandske internetbutik bedre matcher deres egne behov.

Figur 5.8. Den primære årsag til e-grænsehandel ifølge spørgeundersøgelse

Anm.: Spørgsmålet i FDIHs analyse: "Hvad er den primære årsag til, at du valgte at handle i en udenlandsk internetbutik?".
 Kilde: FDIH, Dansk e-handelsanalyse 2017.

Andelen af danskere, der e-handler og e-grænsehandler, har ifølge Danmarks Statistik været nogenlunde stabil de seneste år⁵. Det tyder på, at den seneste stigning i e-grænsehandlen primært afspejler et større forbrug blandt den del af befolkningen, der allerede benytter sig af handel via nettet.

I 2017 e-grænsehandlede 42 pct. af danskerne i internetbutikker i EU og 21 pct. i internetbutikker i tredjelande som fx USA. Omtrent dobbelt så mange danskere e-grænsehandler således i internetbutikker inden for EU som i internetbutikker i tredjelande (uden for EU).

Danskerne e-handler umiddelbart oftere end befolkningerne i de fleste andre EU-lande, *jf. figur 5.9*. Danmark er således kun overgået af Storbritannien (UK) og ligger på niveau med Luxembourg målt på den andel af befolkningen, der har e-handlet inden for de seneste tre måneder. E-handel forekommer desuden hyppigere blandt forbrugerne i de nordeuropæiske lande end i de syd- og østeuropæiske lande. Eurostat har dog ikke tilsvarende tal, der kun omfatter e-grænsehandel.

⁵ Danmarks Statistik har opgjort befolkningens internetkøb fordelt på interneforhandlere (dataserien BEBRIT11 i Statistikbanken.dk).

Figur 5.9. Andel af befolkningen i EU-lande som har e-handlet inden for de seneste tre måneder, 2017

Anm.: Eurostats opgørelse omfatter også Norge og Island, som ikke er medlemmer af EU.

Kilde: Eurostat.

Moms og afgifter af e-grænsehandel

Det er kun en del af danske forbrugeres e-grænsehandel, som er skattepligtig i Danmark. Det skyldes blandt andet, at der er fælles EU-regler, som indebærer, at der ikke i alle tilfælde skal afregnes dansk moms af e-grænsehandlede varer. Derudover vil en del af danske forbrugeres e-grænsehandlede ydelser blive forbrugt i andre lande. Beskatning af disse ydelser foretages som udgangspunkt i det land, hvor ydelsen faktisk forbruges. Fx betales der ikke moms i Danmark, når en dansk forbruger via en udenlandsk internetbutik køber et hotelophold i udlandet eller korttidslejer en bil i udlandet osv. Herudover pålægges flybilletter ved internationale flyvninger ikke moms. De fælles EU-regler om betalingssted for moms beskrives nærmere i *boks 5.5*.

Det samlede danske momsprovenu, der kan henføres til e-grænsehandel, skønnes at udgøre ca. 2,3 mia. kr. i 2017. Det er en stigning på 25 pct. i forhold til året før og knap en seksdobling i forhold til 2012, *jf. tabel 5.9*.

Tabel 5.9. Momsprovenu fra e-grænsehandel, 2012-2017

Mio. kr.	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Varer fra andre EU-lande ¹⁾	338	422	655	805	921	1.202
Ydelser fra andre EU-lande ²⁾	0	0	0	743	790	997
Ydelser fra tredjelande ³⁾	57	55	71	52	122	93
I alt⁴⁾	395	477	726	1.600	1.833	2.292
Antal registrerede fjernsalgsvirksomheder ⁵⁾	205	251	360	479	605	706

1) Fjernsalg opdeles ikke på varer og ydelser. Tallene indeholder derfor eventuelt salg af ydelser knyttet til varesalg, hvilket formodes primært at være fragt. Indholdet af ydelser vurderes dog at være af begrænset omfang. Ved opgørelsen af provenuet fra virksomheder med branchekoder for "handel via internettet" indgår virksomheders købsmoms, som kan fradrages.

2) Før 2015 var hovedreglen, at momsen på ydelser skulle betales i det land, hvor sælger er etableret. Derfor er der ikke angivet noget provenue for årene 2012-14. Tallene angiver indbetalinger – og ikke provenue – af køb af elektroniske ydelser i andre EU-lande via "One-stop shop"-momsordningen. Som følge af en overgangsordning beholder de øvrige EU-lande en andel af indbetalingerne. For 2015-16 er andelen 30 pct. og for 2017-18 er den 15 pct. Provenuet for 2015 indeholder kun tre kvartaler (557 mio. kr.), og derfor er der mekanisk opregnet til fire kvartaler for at bedre at kunne sammenligne udviklingen.

3) Provenuet for 2012-14 er opgjort på baggrund af regnskabstal for "VAT on eServices-ordningen". Provenuet for 2015-17 er opgjort på baggrund af tal fra "One-stop shop"-momsordningen. Provenuet for 2015 indeholder kun tre kvartaler (39 mio. kr.), og derfor er der mekanisk opregnet til fire kvartaler for at bedre at kunne sammenligne udviklingen.

4) For 2015 er der for ydelser mekanisk opregnet fra tre til fire kvartaler, jf. anmærkning 2 og 3.

5) Registrerede fjernsalgsvirksomheder, hvor salget overstiger omsætningsgrænsen på 280.000 kr. årligt.

Kilde: SKAT og egne beregninger.

Det bemærkes, at opgørelsen er behæftet med en vis usikkerhed. Tallene giver derfor kun en indikation af niveauet for de danske momsindtægter knyttet til e-grænsehandel. Eksempelvis indeholder opgørelsen ikke momsprovenu vedrørende e-grænsehandel fra de internetbutikker i EU-lande, som har mulighed for at foretage momsafregningen via en almindelig dansk momsregistrering. Det hænger sammen med, at denne momsbetaling ikke kan udskilles særskilt fra anden momsbetaling i Danmark. Derudover skal virksomheder i andre EU-lande, der sælger momspligtige varer under en omsætningsgrænse på 280.000 kr., ikke afregne moms til Danmark, jf. boks 5.5.

Den markante stigning i det samlede momsprovenu fra e-grænsehandel siden 2012 afspejler dels, at det registrerede momsprovenu fra varer er mere end tredoblet, dels at staten fra 2015 også har momsindtægter fra køb af visse ydelser fra andre EU-lande. Pr. 1. januar 2015 er der således indført nye momsregler for elektroniske ydelser mv. leveret til private forbrugere i EU, hvorefter momsen skal betales i det land, hvor ydelserne forbruges, jf. boks 5.5. Det indebærer, at den andel af momsen fra e-grænsehandel, der hidrører fra ydelser, er væsentligt større end tidligere.

Boks 5.5. Regler for afregning af moms fra udenlandske internetbutikker

Fjernsalg af ydelser fra EU-lande og tredjelande

Reglerne for beskatning af e-grænsehandlede ydelser afhænger af hvilken ydelse, der er tale om. Enten betales moms i det land, hvor ydelsen faktisk forbruges, eller i det land, hvor virksomheden, som sælger ydelsen, er etableret.

Fra den 1. januar 2015 blev der foretaget en ændring af beskatningsstedet for elektroniske ydelser, teleydelser samt radio- og tv-spredningsydelser. Før 2015 blev disse ydelser pålagt moms i det EU-land, hvor sælger var etableret. De nye regler medførte, at momsen af elektroniske ydelser, der sælges til private forbrugere i EU, betales i det land, hvor ydelsen forbruges (og med forbrugslandets momssats). For ydelser fra tredjelande blev der også før 2014 afregnet moms i forbrugslandet.

Momsen af elektroniske ydelser angives og afregnes typisk i den såkaldte "One-stop shop"-momsordning. Virksomheden har dog – ligesom ved salg af varer fra EU-lande – mulighed for at indbetale momsen via en almindelig dansk momsregistrering, hvorved den ikke kan udskilles særskilt fra anden momsbetaling til Danmark.

Fjernsalg af varer fra EU-lande

Internetbutikker i andre EU-lande med salg af varer til danske forbrugere under 280.000 kr. årligt skal ikke afregne moms i Danmark¹⁾. Desuden kan internetbutikker i andre EU-lande, som skal afregne moms af varesalg til danske forbrugere, foretage afregningen via en almindelig dansk momsregistrering, hvis de fx har et dansk datterselskab eller en lokal repræsentant i Danmark. Moms af disse virksomheders internetsalg til danske forbrugere kan ikke udskilles særskilt fra anden momsbetaling i Danmark og indgår således ikke i opgørelsen af den del af momsprovenuet, der kommer fra e-grænsehandel i andre EU-lande, *jf. tabel 5.9.*

Fjernsalg af varer fra tredjelande

Danske forbrugere skal ikke betale moms af varer fra tredjelande (fx Norge, Kina og USA), hvis der er tale om småforsendelser til en værdi under 80 kr. (enkelte varer er dog undtaget).

Det bemærkes, at SKAT almindeligvis ikke foretager særskilte opgørelser af moms på varer, som danske forbrugere via internettet køber fra tredjelande. Det skyldes, at disse indtægter indgår i det samlede momsprovenu og derfor ikke kan udskilles.

I dag opkræves moms af varer sendt fra tredjelande som udgangspunkt sammen med eventuel told af det post- eller kurerfirma, som står for transporten af forsendelsen til forbrugerne i EU. Der er vedtaget nye EU-regler²⁾, som medfører, at momsen fra 2021 kan opkræves, angives og afregnes af tredjelandssælgeren via en forenklet ordning (One-Stop Shop-ordning). Det forventes, at ordningen fremadrettet blandt andet vil skabe et bedre grundlag for at opføre og opkræve momsen for varer købt fra tredjelande.

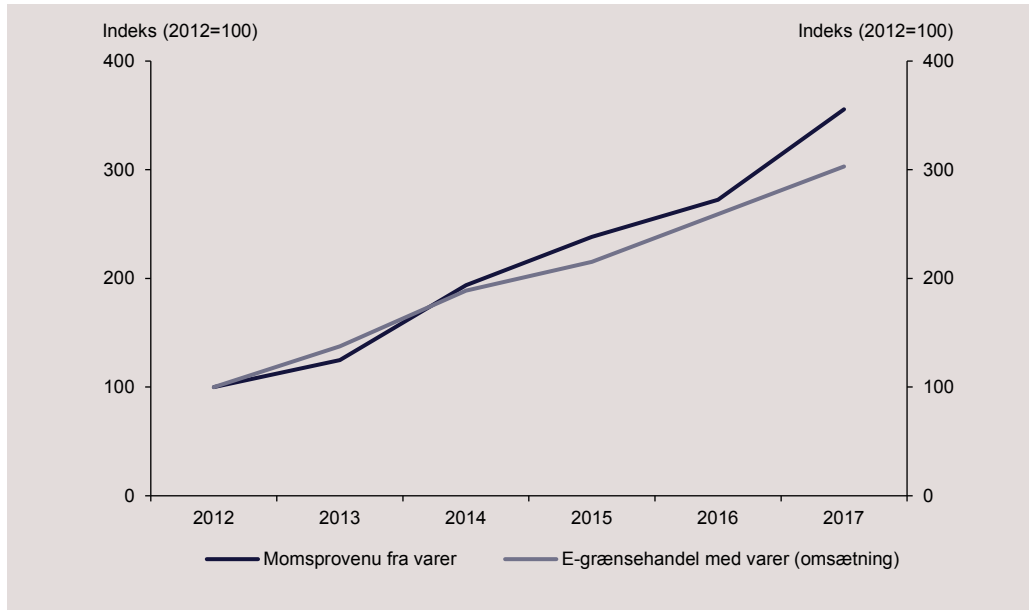
1) For e-grænsehandel med varer omfattet af de EU-harmoniserede punktafgifter (vin, spiritus, tobak mv.) er fjernsalgsgrænsen 0 kr. En virksomhed i et andet EU-land, der fjernsælger disse varer til danske forbrugere, er således registreringspligtig for salg til danske forbrugere fra første krone i omsætning.

2) Rådets direktiv (EU) 2017/2455 af 5. december 2017 om ændring af direktiv 2006/112/EF og 2009/132/EF for så vidt angår visse momsforpligtigelser i forbindelse med levering af ydelser og fjernsalg af varer.

Kilde: Skatteministeriet og SKAT.

Stigningen i det samlede skønnede momsprovenu fra varer fra e-grænsehandel skal ses i sammenhæng med forøgelsen af danskernes e-grænsehandel med varer, jf. figur 5.10. Det skønnede momsprovenu fra varer er siden 2012 steget lidt mere end e-grænsehandlen med varer.

Figur 5.10. E-grænsehandel med varer (omsætning) og momsprovenu fra varer, 2012-2017

Anm.: Omsætningen for e-grænsehandel med varer er baseret på en antagelse om den samme fordeling mellem varer og ydelser i perioden 2012-2015 som i 2016.

Kilde: FDIH, Dansk Erhverv, SKAT og egne beregninger.

Virksomheder i andre EU-lande, der sælger og leverer punktafgiftspligtige varer til danskere, er forpligtet til at afregne danske punktafgifter uanset omfanget af handlen. Det indebærer, at der ikke er en afgiftsmæssig fordel ved at e-grænsehandle punktafgiftspligtige varer med levering til Danmark.

Hvis en dansk forbruger bestiller punktafgiftspligtige varer i et andet EU-land og selv står for transporten af varerne via et uafhængigt fragtfirma, er det den danske køber, som har ansvaret for, at der afregnes danske punktafgifter, når varerne kommer til Danmark. Det er dog i praksis ret få privatpersoner, der indberetter køb af punktafgiftspligtige varer i andre lande. Provenuet udgjorde således kun knap 1 mio. kr. i 2017. Det afspejler sandsynligvis, at der er relativt få danskere, som køber punktafgiftspligtige varer via udenlandske internetbutikker, hvor de selv sørger for transporten til Danmark og dermed selv er forpligtet til at betale afgifter. Det kan dog også hænge sammen med, at ikke alle danskere er opmærksomme på, at de selv er forpligtet til at betale afgift af de pågældende varer.

Den generelle indsats på e-grænsehandelsområdet

I takt med at danskernes e-grænsehandel stiger, er det afgørende med en bred og målrettet indsats, som sikrer, at der afregnes korrekte skatter og afgifter af denne handel. Der er i særlig grad behov for at sikre dette på momsområdet. Først og fremmest er det afgørende med et stærkt internationalt samarbejde og robuste regler. Samtidig er det vigtigt, at kontrollen er effektiv. EU har i 2017 vedtaget et forslag, som ventes at træde i kraft fra 2021, med henblik på at sikre mere robuste regler for betaling af moms, når forbrugere over internettet køber varer og ydelser i andre lande, *jf. boks 5.6.*

Boks 5.6. Skærpede EU-regler vedrørende e-grænsehandel

For at adressere de eksisterende udfordringer i momssystemet har EU i 2017 vedtaget et forslag om modernisering af momsreglerne for grænseoverskridende e-handel mellem virksomheder og forbrugere. Forslaget forventes at træde i kraft pr. 1. januar 2021.

Virksomheder, der afsætter varer og ydelser til forbrugere i EU-lande, kan anvende en såkaldt Mini One-Stop Shop (MOSS) til at angive og afregne moms af deres EU-salg. MOSS-systemet gælder allerede i dag for salg af elektroniske ydelser. EU-Kommissionens forslag medfører, at MOSS-systemet bliver udvidet til at omfatte al e-handel med varer og ydelser mellem virksomheder og forbrugere. Udvidelsen vil gælde for handel med virksomheder etableret både inden for EU og uden for EU.

Det ny EU-direktiv medfører desuden, at gældende regler om fjernsalg erstattes med en ny fælles EU-fjernsalgsgrænse på ca. 75.000 kr. (10.000 EUR) for handel inden for EU i stedet for den nugældende danske omsætningsgrænse på 280.000 kr. Beløbsgrænsen betyder, at såfremt en virksomhed sælger varer og ydelser til forbrugere i andre EU-lande til et samlet beløb, som overstiger ca. 75.000 kr. årligt (10.000 EUR), skal der betales moms i forbrugslandet baseret på det pågældende lands momssats. Den ny, fælles EU-fjernsalgsgrænse vil gælde for salg af både varer og ydelser.

Det ny EU-direktiv medfører derudover, at den gældende bagatelgrænse på 80 kr. for momsfri import fra tredjelande ophæves. Fremover vil der således skulle betales moms af alle varer købt i tredjelande.

Inden for de nuværende lovgivningsmæssige rammer gennemfører SKAT en række aktiviteter med henblik på at sikre korrekt afregning af moms og afgifter i forbindelse med e-grænsehandel, *jf. boks 5.7.*

For det *første* har SKAT taget et nyt redskab i brug med henblik på at forbedre kontrollen af korrekt afregning af dansk moms ved handel i internetbutikker i EU-lande. Det drejer sig om anvendelsen af oplysninger om kreditkortbetalinger vedrørende udenlandske internetbutikkers salg til danske forbrugere. Det giver SKAT mulighed for bedre at kunne identificere de internetbutikker inden for EU, der omsætter varer for mere end 280.000 kr. til danske forbrugere, og som dermed skal betale moms i Danmark.

For det *andet* har SKAT en målrettet kontrol med e-grænsehandel med punktafgiftspligtige varer, fx i form af projektet "illegal import af punktafgiftspligtige varer", hvor fokus har været på at kontrollere, om virksomhederne skulle registreres i Danmark.

For det *trede* har tolderne stort fokus på den stigende mængde postforsendelser fra tredjelande, hvor der har vist sig at være udfordringer i forhold til svindel med told, moms og afgifter mv. Med finansloven for 2018 er der afsat yderligere 30 mio. kr. årligt i de kommende fire år til toldområdet. De skal gå til at ansætte omkring 40 ekstra toldere, som skal bidrage til toldkontrollen af varer i pakkecentre, i lufthavne, ved grænseovergange og på havne.

SKATs fokusområder i indsatsen vedrørende e-grænsehandel fremgår af *boks 5.7*.

Boks 5.7. SKATs fokusområder i indsatsen vedrørende e-grænsehandel

Fokusområde	Beskrivelse
<i>Fjernsalg – moms</i>	<p>Internetvirksomheder registreret i EU, som sælger varer for over 280.000 kr. til danske forbrugere, er forpligtet til at blive registreret samt opkræve og afregne dansk moms ved salget. SKAT kontrollerer, om denne forpligtelse er efterlevet og vejleder om registreringen i forbindelse med kontrollerne.</p> <p>SKAT har i 2017 fået tilladelser fra Skatterådet til at indhente betalingsoplysninger til brug for momskontrol af e-grænsehandel fra EU af internetvirksomheder, der sælger varer og/eller elektronisk leverede ydelser til danske forbrugere. Indsatsen skal ses som led i udmøntningen af de ekstra midler, der er afsat til styrket kontrol og vejledning i skatteforvaltningen, jf. 'Aftale om styrket kontrol og vejledning' fra november 2017.</p>
<i>Fjernsalg – punktafgifter</i>	<p>SKAT har fortsat en målrettet kontrol af internetvirksomheder, der sælger punktafgiftspligtige varer til danske forbrugere. Fokus har været på at kontrollere, om virksomhederne skulle registreres i Danmark. SKAT har i 2017 fortsat iagttagelserne af markedet og aktørerne på markedet for løbende at vurdere omfanget af aktører, der er omfattet af fjernsalgsreglerne (uden at være registreret i Danmark). De tre afsluttede sager i 2017 har ikke medført registrering i Danmark.</p> <p>Kontrollen af punktafgiftspligtige varer fortsættes i 2018. SKAT overvåger og kontrollerer løbende udenlandske hjemmesider, der driver online-grænsehandel med henblik på at opføre afgiftskrav.</p>
<i>Toldområdet</i>	<p>Toldmyndigheden skal via sin vejledning- og kontrolindsats sikre, at danske borgere og virksomheder afregner den korrekte told og moms ved indførsel af varer fra lande uden for EU, ligesom en effektiv kontrol ved grænsen skal sikre, at de danske borgere beskyttes mod sundhedsskadelige varer og samfundsskadelige aktiviteter, herunder varer som våben, narkotika mv.</p>

Appendiks 5A. Datakilder til opgørelse af grænsehandel

Skatteministeriets skøn over omfanget af grænsehandel med diverse nydelsesmidler er baseret på en række forskellige kilder. Kilderne omfatter blandt andet kvartalsvis internetbaserede spørgeundersøgelser om danskernes indkøb i udlandet gennemført af Epinion (tidligere Gallup) og oplysninger om danskernes indkøb af diverse nydelsesmidler i Danmark og Tyskland baseret på GfK ConsumerScans paneldata mv. Kilderne er ikke altid entydige, og derfor bygger de enkelte skøn på en nærmere vurdering af udviklingen ifølge de forskellige kilder, sammenholdt med afgifts- og prisudvikling mv. Hertil kommer, at der sandsynligvis er en vis grad af underreportering i spørgeundersøgelserne, som fx ikke afspejler det øl og sodavand mv., der købes i udlandet med henblik på videresalg i Danmark. Der er derfor usikkerhed forbundet med opgørelsen af danskernes grænsehandel.

Illegal handel

Det er særlig stor usikkerhed forbundet med at skønne over omfanget af den illegale handel med diverse nydelsesmidler. Skøn for den illegale handel med disse varer, hvor Skatteministeriet tidligere har udarbejdet eksplicitte skøn, har siden 2012 primært været baseret på en fremskrivning af en opgørelse fra Dansk Erhverv. Da der ikke foreligger opdaterede oplysninger, vil der ikke længere blive udarbejdet særskilte skøn for den illegale handel med de enkelte varer. De tidligere skøn indgår i stedet i det samlede skøn for grænsehandlen med de omfattede nydelsesmidler.

Skift af dataleverandør

Skatteministeriet skiftede i 2016 dataleverandør fra Gallup til Epinion. Skønnene for grænsehandlen i 2016 og 2017 er derfor ikke direkte sammenlignelige med tidligere år. I forbindelse med *Status over grænsehandel 2017* blev det vurderet, at den opgjorte stigning fra 2015 til 2016 primært kunne tilskrives skiftet af dataleverandør. Således var fx dankortforbruget i Tyskland omtrent uændret fra 2015 til 2016, og der var heller ikke andre faktorer, såsom større afgifts-, moms- eller prisændringer mv., der skulle tilsige en markant stigning i grænsehandlen fra 2015 til 2016.

Skatteministeriets skøn for udvikling i grænsehandlen med nydelsesmidler bygger som nævnt på en række forskellige kilder, som ikke i samme grad er påvirket af ovennævnte skift i dataleverandør. Skønnet for grænsehandlen med nydelsesmidler var nogenlunde uændret fra 2015 til 2016, hvilket kunne indikere, at den samlede grænsehandel har været nogenlunde stabil. Hermed understøtter skønnet tendensen fra de øvrige kilder om omtrent uændret grænsehandel fra 2015 til 2016.

Appendiks 5B. Udviklingen i mængden af grænsehandel med nydelsesmidler

Tabel 5B.1. Grænsehandel med nydelsesmidler fordelt på varekategorier, 2011-2017

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
<i>Mio. liter</i>							
Øl	140	160	130	120	115	115	100
Vin	20	25	20	20	20	22	20
Spiritus	3	4	3	3	3	4	3
Alkoholsodavand og cider	8	10	9	8	8	9	8
Sodavand	145	165	150	140	125	125	100
<i>Mio. stk.</i>							
Cigaretter	600	600	600	425	350	275	250
<i>Mio. gram</i>							
Røgtobak	200	225	225	250	250	225	200
<i>Mio. kilo</i>							
Chokolade og slik	8,0	10,5	12,0	11,5	13,0	14,0	12,0

Kilde: Egne beregninger.

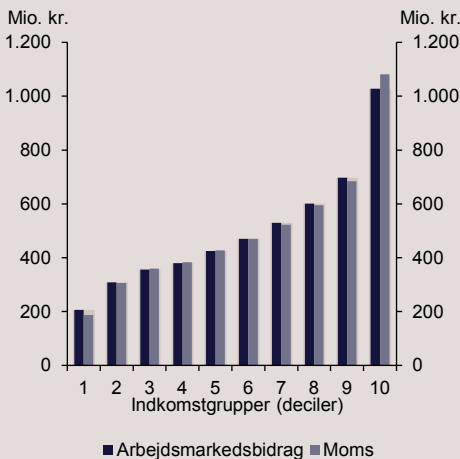
Appendiks 5C. Arbejdsudbudsvirkninger af afgifter på nydelsesmidler

Afgifter, som pålægges forbruget, virker som en indirekte skat på arbejdsindkomst og påvirker derfor arbejdsudbuddet, ligesom indkomstskatterne. Virkningen på arbejdsudbuddet af en afgiftsændring forudsættes som hovedregel at svare til virkningen af en provenuækvivalent ændring af indkomstskatterne, som har samme *incidens* – forstået som samme virkning på fordelingen af de disponible indkomster, *jf. også kapitel 3*.

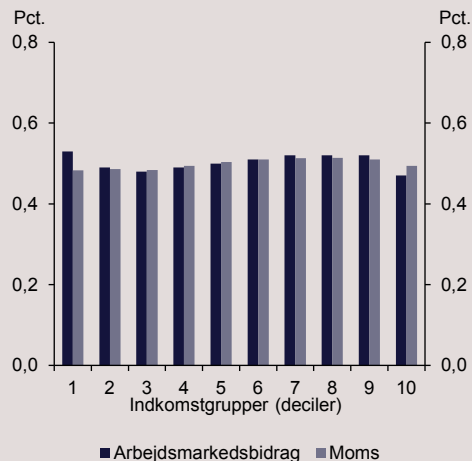
Der eksisterer et stort antal forskellige afgifter, som har forskellig incidens og dermed ikke påvirker arbejdsudbuddet på helt samme måde. I forbindelse med de økonomiske ministeriers effektvurderinger af ændrede afgifter antages ofte, at ændringer i en generel afgift – som fx momsen – har nogenlunde samme incidens og samme afledte arbejdsudbudsvirkning som en ændring i arbejdsmarkedsbidraget. Det afspejler, at en ændring i arbejdsmarkedsbidraget påvirker lave og høje disponible indkomster – herunder både lønindkomster og overførselsindkomster – relativt lige meget. Dermed har arbejdsmarkedsbidraget nogenlunde de samme fordelingsmæssige egenskaber som momsen, *jf. figur 5C.1 og 5C.2*.

Fordelingsvirkninger af lavere arbejdsmarkedsbidrag og lavere moms med 5 mia. kr. i umiddelbar provenuvirkning.

Figur 5C.1. Fordeling af provenu, kr.

Figur 5C.2. Ændring i real disponibel indkomst

Anm.: Ændringen i arbejdsmarkedsbidraget er opgjort inkl. afledte virkninger på overførselsindkomster via satsreguleringen. Befolkningen er inddelt i indkomstdeciler på baggrund af deres familieækvivalerede disponible indkomst.

Kilde: Egne beregninger (figur 5C.2 svarer til figur 4.9 i *Skatteøkonomisk Redegørelse 2017*).

En ændring af satsen for arbejdsmarkedsbidraget skønnes at indebære en selvfinansieringsgrad på ca. 4 pct. (via afledte effekter på arbejdsudbuddet). Denne selvfinansieringsgrad anvendes typisk som mål for de afledte arbejdsudbudsvirkninger af *generelle* afgiftsændringer.

Ved ændringer i *specifikke* afgifter vil påvirkningen af købekraften på tværs af befolkningen ikke nødvendigvis svare til en ændring i momsen – eller i afgifterne set under ét. Fx er bilafgifterne mere ”progressive” end momsen, og ændringer i registreringsafgiften har bl.a. derfor også, *jf. afsnit 3.5*, større arbejdsudbudsvirkning end en provenuækvivalent momsændring⁶.

Incidensen af bilafgifterne er i kapitel 3 opgjort med udgangspunkt i oplysninger fra Det Digitale Motorregister. Ved vurdering af incidensen af øvrige afgifter, herunder fx vin- og tobaksafgifter, er det nødvendigt at benytte oplysninger i Danmarks Statistiks *Forbrugsundersøgelse*. Forbrugsundersøgelsen er en årlig interviewbaseret undersøgelse af udvalgte familiers forbrug. I forbrugsundersøgelsen kan fx fremgå et samlet vinforbrug for en familie på 500 kr. Da vinafgiften, ligesom en række øvrige afgifter, er stykbaseret, er det derfor nødvendigt at kende den tilhørende mængde (forbruget kan fx bestå af 10 flasker vin á 50 kr. – eller af 5 flasker vin á 100 kr.). Ved omregningen af vinforbruget opgjort i kroner til den konsumerede mængde tager Danmarks Statistik i et vist omfang højde for, at familier med et relativt højt vinforbrug målt i kroner generelt køber dyrere vin.

Der indgår ca. 2.200 familier i undersøgelsen, så der er tale om et relativt lille udsnit af befolkningen. For at skønne over hele befolkningens afgiftsbetaling benyttes forbrugsundersøgelser for årene 2008-14 til at estimere en sammenhæng mellem forbrug, afgifter og disponible indkomster for i alt 160 afgrænsede familiekombinationer, der varierer efter antal voksne, antal børn, socioøkonomisk status og boligtype (ejer/lejer). Der henvises til kapitel 4 i Skatteøkonomisk Redegørelse 2017 for en nærmere uddybning af metoden.

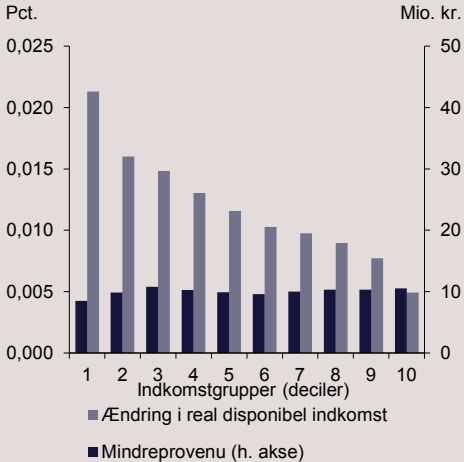
Med udgangspunkt i ovenstående metode er fordelingsvirkningerne af en umiddelbar afgiftslempelse på 80 mio. kr. (svarende til 0,1 mia. kr. inkl. moms) opgjort for henholdsvis cigaret- og tobaksafgiften, vinafgiften, ølafgiften, spiritusafgiften og chokolade- og slikafgiften.

En reduktion af cigaret- og tobaksafgiften indebærer omtrent den samme lempelse opgjort i kroner for alle indkomstgrupper, *jf. figur 5C.3*. Det afspejler, at forbruget af cigaretter mv. stort set ikke har nogen sammenhæng med indkomstniveauet. Da indkomsten således overordnet ikke synes at påvirke forbruget af cigaretter og tobak, kan der ikke forventes nogen nævneværdig substitutionseffekt, men alene en indkomsteffekt ved en ændring af afgiften på cigaretter og tobak. Husholdningerne må i dette tilfælde forventes at arbejde mindre, da det samme forbrug kan opnås ved lavere arbejdsindsats.

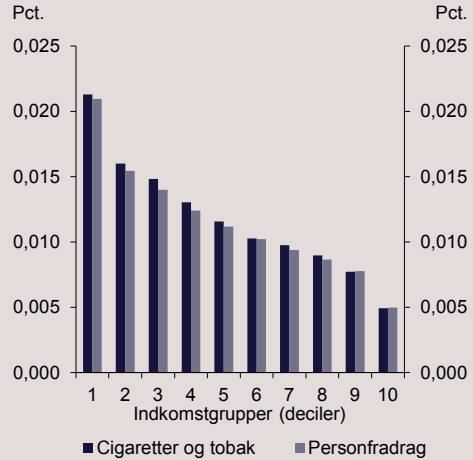
⁶ Som nævnt i afsnit 3.5 skal der også tages stilling til, om der er en kausal sammenhæng mellem forbruget/afgiften af en vare og indkomsten. I det omfang, at forbruget af en vare vil indgå i det marginale forbrug, kan der siges at være en kausal sammenhæng.

Fordelingsvirkning af hypotetisk lempelse af afgiften på cigaretter og tobak med en umiddelbar provenuvirkning på 0,1 mia. kr. (inkl. moms) og hypotetisk lempelse af indkomstskatten

Figur 5C.3. Cigaretter og tobak

Figur 5C.4. Cigaretter og tobak vs. personfradrag

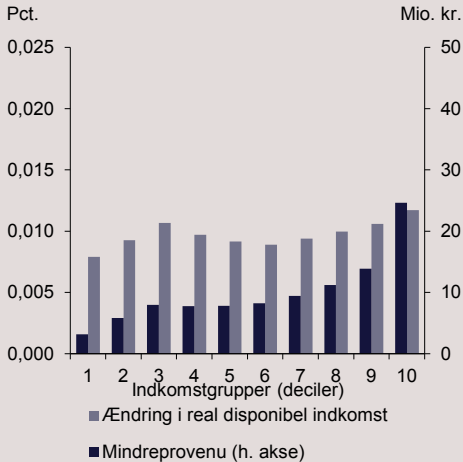
Anm.: Befolkningen er inddelt i indkomstdeciler på baggrund af deres familieækvivalerede disponible indkomst. Der er forudsat en gennemsnitlig forbrugskvote på 1 for alle indkomstdeciler. Der er anvendt samme optimeringsmetode som i afsnit 3.5 til at fastslå den bedste kombination af stilleskruer fra indkomstskatterne, der medfører samme incidens som lavere cigaret- og tobaksafgifter. Kilde: Egne beregninger.

Opgjort i pct. af den disponible indkomst er lempelsen større for de lave indkomstdeciler end for de høje. Den opgjorte incidens svarer omtrent til, at der bruges 0,1 mia. kr. på at forhøje personfradraget, *jf. figur 5C.4*. Egen-skaben ved en forhøjelse af personfradraget er netop, at alle får omtrent samme skattelempelse uanset indkomstniveau. Den afledte ændring i arbejdsudbuddet ved en nedsættelse af afgiften på cigaretter og tobak kan derfor skønnes at indebære en selvfinansieringsgrad på (knap) -7 pct., svarende til selvfinansieringsgraden ved en forhøjelse af personfradraget.

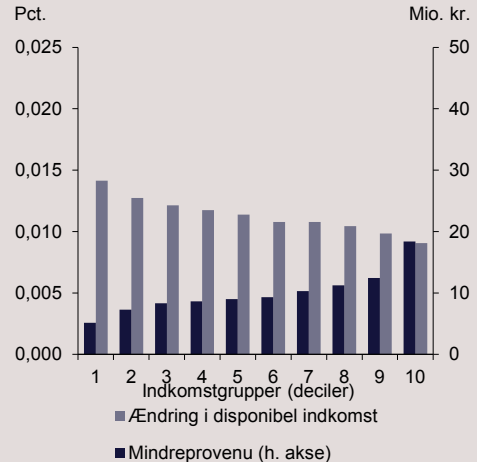
En reduktion af vinfafgiften medfører en lempelse opgjort i kroner, som stiger med indkomsten, *jf. figur 5C.5*. Incidensen af afgiften på vin er samtidig en smule stigende med indkomsten (dog aftagende midt i indkomstfordelingen), *jf. figur 5C.5*. Den afledte ændring i arbejdsudbuddet ved en nedsættelse af vinfafgiften skønnes at indebære en selvfinansieringsgrad på ca. 7 pct., hvilket er lidt højere end selvfinansieringsgraden ved en ændring af arbejdsmarkedsbidraget.

Fordelingsvirkninger af hypotetiske lempelser af vin-, chokolade/slik-, øl- og spiritusafgiften med en umiddelbar provenuvirkning på ca. 0,1 mia. kr. (inkl. moms)

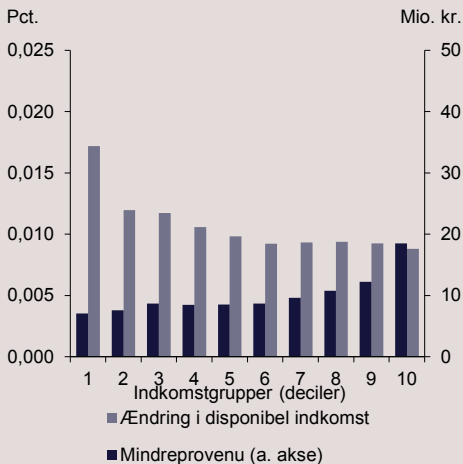
Figur 5C.5. Vin

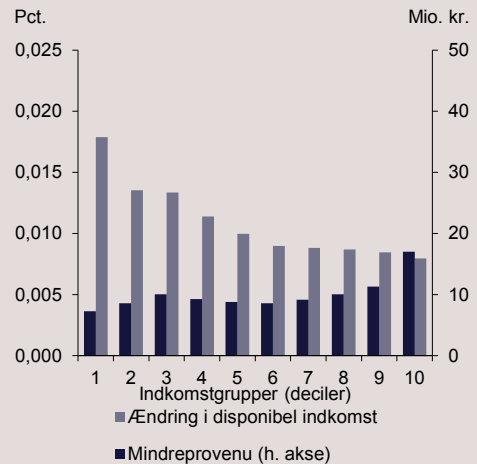
Figur 5C.6. Chokolade og slik

Figur 5C.7. Øl

Figur 5C.8. Spiritus

Anm.: Se anmærkning til figur 5C.1. Befolkningen er inddelt i indkomstdeciler på baggrund af deres familieækvivalerede disponible indkomst.

Kilde: Egne beregninger.

For de øvrige betragtede afgiftslempelser er lempelsen stigende med indkomsten, når den opgøres i kroner, mens den er aftagende opgjort som pct. af den disponible indkomst, *jf. figur 5C.6-5C.8*. Det medfører, at selvfinansieringsgraden for de tre afgifter ligger mellem selvfinansieringsgraderne ved henholdsvis en forhøjelse af personfradraget og en nedsættelse af arbejdsmarkedsbidraget.

Selvfinansieringsgraderne er konkret skønnet til henholdsvis -2 pct. ved en nedsættelse af spiritusafgiften, 1 pct. ved en nedsættelse af ølafgiften og 0 pct. ved en nedsættelse af chokolade- og slikafgiften, *jf. tabel 5C.1*.

Tabel 5C.1. Dynamisk provenuvirkning af arbejdsudbudsadfærd ved hypotetiske lempelser af udvalgte nydelsesafgifter for 100 mio. kr. inkl. moms (ekskl. forbrugs- og grænsehandelsadfærd)

	Umiddelbar provenuvirkning ekskl. moms	Umiddelbar provenuvirkning inkl. moms	Provenu efter tilbageløb	Arbejdsudbudsadfærd	Arbejdsudbuddets selvfinansieringsgrad
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Fuldtids-personer	Pct.
Spiritus	-80	-100	-75	0	-2
Vin	-80	-100	-75	25	7
Øl	-80	-100	-75	0	1
Chokolade og slik	-80	-100	-75	0	0
Cigaretter og tobak	-80	-100	-75	-25	-7
Arbejdsmarkedsbidrag	-100	-100	-75	10	4

Anm.: Der henvises til appendiks 3C for en uddybning af den anvendte metode. Beløb er afrundet til nærmeste 5 mio. kr. og fuldtids-personer er afrundet til nærmest 25 (dog til nærmeste 10 personer for arbejdsmarkedsbidraget af hensyn til sammenligning). Der er anvendt en tilbageløbsfaktor på 23 pct.

Kilde: Egne beregninger og *Skatteøkonomiske Redegørelse 2017*.

Der er væsentlig usikkerhed forbundet med den nøjagtige størrelse af selvfinansieringsgraderne, herunder de ret små forskelle mellem selvfinansieringsgraderne for afgifterne på henholdsvis spiritus, øl og chokolade/slik, hvilket blandet andet skal ses i sammenhæng med, at analysen af afgifternes incidens tager udgangspunkt i en forholdsvis lille, interviewbaseret undersøgelse.

